

Hallgeir Furnes

Utvalgte dikt

*Tanker om tid og liv,
natur og miljø,
om moral og etikk
og
skråblikk
på hverdag og verden.*

Oss

SØRLENDINGER

imellom

Det går nå av levetida

Eg minnes ein mann frå
mi ungdomstid.
Han slo av ein prat når eg
gjekk forbi.
Han hadde for vane ein merkeleg
skikk:
å slutta vår prat med den
same replikk.
Om samtalen jamt kunne ara
så vida,
så enda den med:
Det går nå av levetida.

Hans filosofi må eg minnast iblant.
Så enkelt sagt, men likevel sant.
For ofte vi likar å tenkje som så:
Det er nok av tid og dagar å få.
Og slik kan ein kjenne seg fri da.
Men alt går av levetida.

I barndommens dagar du syng
og er glad
og hoppar og dansar så lett av stad.
Du trallar med lerka ditt tirilitti
og har ikkje tankar om levetid.
Slik kan barndommens dagar lida,
sorglaus for levetida.

I ungdommens vår er tida på flukt.
Og du er eit høgspont naturprodukt,
som vaknar med hundretals
hugsviv i brann,
om livet – og samværret møy og
mann.
Du har ikkje tid til å bia,
for alt går av levetida.

Du lærer deg yrkja i livsens strid
til sjølberging i di levetid.
Du byggjer deg heim i von og i tru.
Best vil ein une i eige bu,
med make og barn ved sida.
Men alt går av levetida.

Som menneske har du eit liv i pant,
til gagn for det som er rett og sant.
Og oppgåvor ventar deg kvar den
stad,
så sant som du byd deg fram
arbeidsglad.
Når jarnet er varmt får du smida,
for alt går av levetida.

Men orkar du meir enn dei
nære ting
og tenkjer på andre og verda ikring,
så kallar det på deg frå fjern og
nær.
Det er oppgåver nok både her
og der.
Ditt ansvar det femner så vida
og aukar med levetida.

Takk til
Thor Einar

fra

Hallgeir

Alle treng noko å leva av.
For det lyt vi streva kvar
arbeidsdag.
Men dertil vi noko må leva for,
med ansvar som femner om heile
vår jord.
Da vil livet bli gildt strida
kvar dagen av levetida.

Så hender det kanskje,
i annsam onn,
i hugheil innsats med hjarte og
hand,
at ikkje alle deg takkar for deg,
men heller stikk kjeppar i hjul
til fortre.
Da gløymer du kanskje i hardaste
rida
at alt går av levetida.

Og stundom kjem sjukdom og
ulukkesbod,
og anna du helst ville halda deg frå.
Det bryt inn i dagar og netter med
vald.
Du kjenner deg usæl og varm og
kald.
Du dregst mellom von og kvida
i kampen med levetida.

Når «maktene» tek til å trenge seg
på,
du kjenner deg liten – gjeng der på
tå.
Du merkar ditt liv er som skrift
i petit.
Du rår ikkje sjølv for di levetid.
Du har ein lagnad ved sida.
Den følgjer deg, levetida..

Når så kvelden sig på,
for deg som for dei
som alle har slutført
sin livsens veg,
du tenkjer tilbake
på gjerning og ord
og heile din lagnad
på denne vår jord.
Kva gagn hadde livsferda
di da?
Kva vart det
av levetida.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Det evige øyeblikk

Har du noen gang undret deg over at hvert eneste lite NU står som et knivskarpt skille på livsløpets bivrende bru – mellom alle årmilliarder som i fortidens natt har gått ned og de kosmiske framtidsvyer som universet kan skilte med?

Har du videre undret deg over at nettopp NÅ er det du som flyter på tidsstrømmen bølge – det flyktige, evige nu – med røtter i alt som har levet på denne vår klode før og front mot den ytterste dagen da selve livsøynisten dør.

Det drøye en evighetsalder før endelig dagen kom – det nu da DU kunne stå her og lykkelig drømme om at livet er allheimens gave med opphav i kosmisk arv og Jorda den Edens hage som tjener tilværelsens tarv.

I nuet favner du livet, tilværelsens virkelighet. I det er din skjebne givet for tid og evighet. Og har du ditt liv beskikket i nuets evighetsverd, du opplever øyeblikket som kosmos over din ferd.

Hallgeir Furnes

Menneskelivet

Ditt liv, menneske, er en kjærlighetsfrukt av kosmiske krefters forening. Jordlivets prioriterte produkt som bevisst søker innhold og mening.

Ditt liv – intellektets morgenrøde her på vår klode – Med kunnskapens kløkt i ditt undrende hode tyder du livets, mystikkens og den kosmiske kode.

Naturens krefter du tok i din hånd og lærte de lover som gjelder. Med visdommens vyer du edlet din ånd til spirituelle verdier som teller.

Du utviklet tanker om liv og om død om tro og moral og om myte så mange. Du skjønnte at Liv er da mer enn det daglige brød. Og menneskeverdet var fanget.

Ditt liv er bevisst å vise og meningsfullt vite just hvem du er og er verd. Den intelligente regent og generasjoners reprise i all-livets jordiske ferd.

Ditt liv – det personlige unikum. En særegen geist på vår jord. Et meningsfylt kosmisk medium den tid du på Tellus bor.

Og så er det deg givet – i ledige stunder – å tenke på Livet

Nyttårshilsen til vår ego-verden

Så har vi atter rundet det solsystemets sirkelspill som har i baner rundt hvert år vår jord er til

På nytt vi er velsignet med et ego-sentrisk framgangsår der vi som før og alltid har melet kaka vår.

Så koser vi oss veldig med overfylt fat og syns vi har vært heldig med all vår julemat.

Slik feirer vi da jula med overflod ved dag og kveld og gleder oss i skjul av og tenker på oss selv.

Og er det sant som sies at alderen gjør vis Så er den visdom viet til egen takk og pris.

Så spør det da hvor mange slike ego-visdomsår vår skjebne kan forlange før oppgjørstimen slår.

En gammel bok forteller om en lystig hagefest som endte med at sverdet jaget bort hver spisegjest.

Slikt kan vel også hende i paradiset ditt. Pass på du ikke ender som en jaget parasitt.

Ergo

13/12 00

30/12
76

15/12-00

Oss

SØRLENDINGER

imellom

I adventstider

Snart har vi jula i hende –
og de fleste vil vende
mot kjære og kjente
med ønsker og ord.
For i hjertet det banker
og hjernen med tanker:
en julehilsen i år som i fjor.

Så advent-snille,
ja, rent elleville,
vi tar dere alle
i omfavnelens fang.
Og særlig i år
har vi tenkt å bestille
et kjempestort ønske
av høyeste rang.

For jul er nå jul, da,
og nyttår er nyttår –
Og slik har det vært jo
i tusentall år.
Og mest alle tar turen
som julekveldsgjest, da,
pr. julekortpost
når til venner vi går.

Ja, tanker og ønsker
de krysses i farten
og ildner hverandre
som gjest imot gjest.
Og slik går det til
at den vennlige starten
er med på å skape
en julekveldsfest.

For slekt møter slekt,
som venn møter venn
med kjærlige ønsker på vandring.
Og godord og varme,
humør og respekt,
det er da en prisverdig handling.
De fleste har gjerne
i hjertet et skjul –
Det åpnes – som regel –
på gløtt nå til jul
og skaper litt klimaforandring.

Så la oss ta vare på
goder som bor
der langt inn i
hjertenes rike.
Et forløsende ord
på denne vår jord,
og vondskap for vennskap
må vike.
Ja, måtte slik varmende hjertelag
krediteres som
verdensverdien i dag
og motto
for fattig og rike.
Det gode
gjør alle like.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Sør. 3/1-77

Gamleåret

Farvell, farvell, du gamle år
som herved inn i rekken går
blant alle dem som før forsvant
der sol gikk ned
og morgen rant, *(Morgner)*
der universet gikk sin gang
som alle år – så evig – lang
i ekspensiv og øket flukt
som Altets energiprodukt
den allmakten som først formår
sin gang i milliarder år *fast*
og gir oss tidens gave god
av evighetens overflod.

Der jorda i sin bane rund
summerer tid av små sekund
og i sin faste sirkelgang
har nye dager i sitt fang.
Og mens den sviver om seg selv
den måler tidens strøm og elv.
Med astraonautisk presisjon
den kretser inn sin region
til ringen sluttet og vi får
et nytt og enda ukjent år.

Jeg føler ingen smerte av
at gamleåret gikk i grav.
Det er jo kun den jevne strøm
av tid og tanker som i drøm
blir meningsfylt for mann og viv,
gir innhold til vårt jordeliv
og veksler mellom tap og hell
fra barndom og til livets kveld,
og som med logisk konsekvens
minner om vår eksistens
der nuet og hvert øyeblikk
er fylt til randen av mystikk
om bare vi har evne til
å leve med i livets spill.

Og herved takk for gamle år!
og takk for det at tida går!
Jeg hyller sterkt den edle skikk
og takk for hvert et øyeblikk. *du gamle å ta ke*
Ergo

Oss

SØRENDINGER

imellom

Det nye året

*Så gjekk det året
i grav –
Men lite glad etter ferda.
Til nyåret gav det
sin ferdastav
og bad det børa å bera.*

*Det kom ingen lovnad
med tidarbyttet –
Nei, skjøtt deg sjølv –
Men kutt ut skrytet.
For gamal vondskap
med vald og sorger,
pluss plikt og ansvar
som verdensborger
hang med på kjøl –*

*Eit nyttår mødd
av ein lagnadsarv
med skadeverk leit å møta.
Just slik ber vi med oss
det året som kvarv –
For arvesynda
er skamdjupt røta.*

*Heimlege vanskar,
men og dei globale,
er dagleg i dagsnytt
alvorleg på tale.
Så spør vi oss gjerne:
Kva er å gjera
med all denne vondskap
som herjar i verda?
Men jamnast så renn
våre tankar i ring
og endar så opp
med dei nære ting –*

Nyttårs- stemning

*Så er det snart
slutt
på det gamle år,
sa kallen,
som husbond
og far.*

*Ja, hva hjelper
det
når et nytt
vi får,
var kjerringas
rappe svar.*

SNURRE

Kong Vinter i aksjon

Kong Vinter
er i krigshumør.
Det kan man merke
på veg og ved dør.
Han bruser seg opp
som en ondskapsfull ånd
og feier opp snøen
i haug og i fonn.

Og jamt får den hjelp
av en galen vind
som uler om husnov
og hagegrind.
Det er nok
de iskalde vetter som
har okkupert hele
vårt Lebends-rum.

I år er du
riktig hard og kald,
du vinterkonge
i krystall.
Naturen all
må bøye seg
og underdanig
lyde deg:

skogen hvit
fra topp til rot.
Dyr i sult
innved din fot.
Ja, hvert et liv
i skog og mark
er prisgitt
vinterens monark.

Slik herjer nå
Kong Vinter ilt
og skaper nød
for allslags vilt.
Han lager vansker på
vår veg,
og når han som
en åsgårds-rei
tumler rundt
om hus og hage
er det som om alle ting
kommer rent av lage.

Da er det at en
ber så tynt,
dem som rår
for vær og vinde,
at de snart
bør ha i sinde
å la himlens sluser binde
slik at sola
varmt kan skinne
og ta sikte
på en vår.

H.F.

Tidens hastverk

Vi lever i en rastløs tid.
Det haster, det haster, det haster –
Ja, hele verda er på gli
fra det som fjellgodt fast er.
Det gjelder smått,
det gjelder stort –
Allting må nå skje så fort
at inga tid til rast er.

For alt skal skje så maskinelt,
perfekt og strengt presis.
Det meste også spesielt
på elektronisk vis.
Så skulle vi finne et fyndord
som dekker vår tid
med dyder og laster,
så klinger det klart
dette fengende synd-ord:
haster, haster, haster –

Ja, livsrytmen endres
langt mere enn godt er
for menneskearten.
Og mere skal komme –
Vi er just i farten.
digital elektronikk
vil skyve på farten.
En datarevolusjon
skaper teknisk tyfon
som merkes tilmed i rommet –

Ja, hastverk i ørene tuter.
Det haster med EDB og computer.
Det haster med PC og ROM.
Alt lyder så lokkende: Kom –
Det haster med IT og med bit.
Det reneste mareritt.
Det haster med online og nett.
Du har da vel data-vett –
Det haster med teleteknikken.
Mobiltelefon er jo rene musikken.
Det haster med å robotisere.
For da produserer vi mere.
Men skaper det arbeid til flere?

Det haster for alle de mange
digitalt hele verda å fange.
Det haster på hav og på land,
i luft og langs himmelrand.
Det haster fra fjell og til fjord.
Det haster all over vår jord –
Det haster, det haster, det haster
med alle de muser og taster
å favne vår Tellus med dyder og laster.
Å haste er nå blitt så viktig
at det nærmest er lovmessig pliktig.
Og skal en få folkét i farten,
så må en bli tidlig med starten.
Det krever allmenn-oppdraget.
Å haste,
snart viktigste faget –

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Julekort

Så sitter jeg her da og leter
og grunner intenst
ved mitt skrivebord,
ja, leter blant alle poeter
etter noen bevingede ord.
Det gjelder jo venner og kjære
og slekt både øst og vest
som her jeg har tenkt å bære
som rytter på Pegasus hest.

Men ånden er borte
og stallen låst.
Ikke et eneste ord.
Jeg sitter og tygger på
fattigmannskost
og trommer på skrivebord.

Da – plutselig –
Pegasus vingene slår
så gammelt blir nytt
og får englehår
og poeten den
høystemte utløsning når
med:

Gledelig jul
og
godt år.

H.F.

23/12-80

Ordtak for framtida

Lite
livsrom
krev
stort
hjarterom.

H.F.

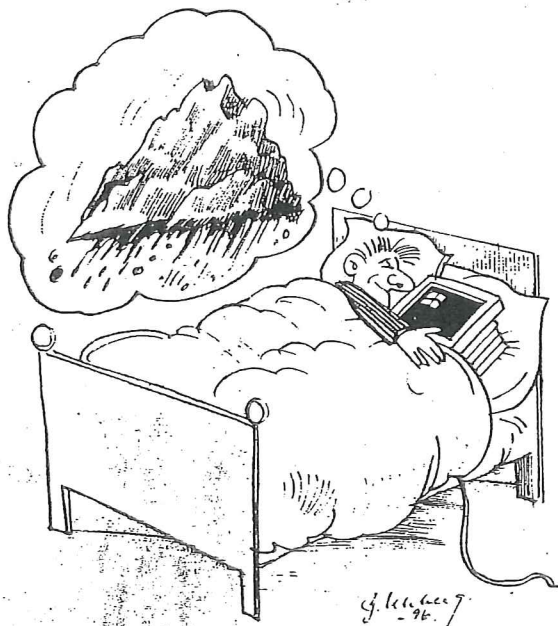
2/12-80

Julekalender 1960

Tis
Cyrid.

De gammeltdage tidsleeser om vi og dym og dym
 vi må i fortens tidselder seulle aldersplage.
 Naturens gamle rytmespill
 vi ikke leser og egnet til
 å måle tidens skunder.
 Nå dymt leve, kom og godt, minnible og skunder.
 Og for at du, i nybets art,
 kan følge med i denne fort-
 midid - med presisjoner -
 jeg skynder meg på tidens hjul,
 som en forsinkets nyhetsfugl,
 og gir deg disse kroner.

For denne du om en stakkert skund
 kan kjøpe det der hvert sekund
 kan lides, månes tides.
 Og er du virkelig heldig kan
 på gullene tidens selges.
 Et instrument av denne art
 er nok ei å forabete.
 Pass kinn på den for et år
 som ikke gir for økte.
 Ja. Kjøp deg nå en sekundant -
 Betal med "dische" kontant.
 Og følg på godt med tiden
 i det ditt yrke siden.
 Med kinnen fra
 For.

Det digitale liv

Ønsker du å leve maksimalt, få med deg mest og mye av de gode verden eier, da gjelder det å satse digitalt. Elektronikken den kan åpne for verdivalg og for veier. Med din PC og din CD-ROM du favner verden vide og har med din computer krybernistisk god kontakt. Ja, med EDB er makten og all kunnskap ved din side. Du er med lykkens muse så elskelig i pakt – På din PC kan du stole. Den er superspesiell. Og røyner det, jeg tror så menn at den kan flytte fjell.

Med din PC kan du fiske facts i megamengder. Du kan herje som en tyv den hele kloden rundt. Og sjøl du velger sted og tid med bredder og med lengder, og tar med det du finner oppportunt. Med digitale nøkler kan du åpne alle porter til det som synes gyllengjøvt og gildt i denne verda. Til åndskulturens riker. Til alt som gromt og stort er – Det som former fundamentet for din æra – Med din PC kan du gjøre rent utrolig mange sprell. Og stundom flytte fjell.

Ja, ønsker du se kunst i blant, det superkulturelle, så vil ditt CD-ROM galant om verdenskunsten melde. I godstolen, i hjemmets fred, der kan du gladlynt nyte det som skjermen vil fortelle. Koblet til en database du får all verda innom glaset, med hav og land og fjell og fjord, som fotokunst med tekstens ord. Så takk din kjære PC som er så kulturell

Og er du pengelens en dag, da har du ett å gjøre: Du kan, til eget velbehag, benytte surfesnøret. På mindre enn et halvt sekund du håver millioner og har din glade hyggestund blant børsens storkanoner. Du slår deg inn der vinning frister og fyller på med lange lister. Slik gjemt bak digitale instrumenter, du lever stort på andres dokumenter. Beviselig med slikt pengespell: Elektronikk kan flytte fjell.

Og søker du en ledsager for livet – det lykkelige fang og fellesskap, da finns jo ingen bedre hjelper givet enn denne elskhugskloke museknapp. Du kan jo spore opp all verdens samlivshunger og gledes over elskelige ord, få velge blant en tusenfryd av tunger som summer som det rene humlekor. Når så computer stopper friermaset og du går ventende og spent, blir maken valgt ved skjebnens samlivsbaser: et parforhold bestemt, patent og permanent. Men skulle det, tross alt, gå galt og ille: så klart det skyldes svikt i dataspillet. Jo, livet byr på mange sprell. Og hvem kan flytte alle fjell –

Men det kan vel bli litt luftig når du slik skal fly omkring og legge jorda flat for dine føtter. Ja, alltid ha en PC som den mest intime ting og en computer

om hva du og hun skal mene til hver den tid og stund. Men hvor blir det vel av mennesket i dagens tastatur-teknikk og digitale skikk? Hva med den gode nærkontakt med ord fra munn til munn? Hva med det muntre øyekast, det gode varme smil – Hva med ei hand å holde i, en arm som støtter under, et trøsteord i tunge stunder – Hvor blir det av ditt menneskeverd i alt det virtuelle med IT og bit og cyberspace? Hva med det sensuelle, ditt eget jeg, det kreative deg – Vil det blekne det humane underveis? Hvor blir det av personen, den unike, du den ene og for seg?

Ja, blir du selv så virtuell at du blir fremmed for deg selv og går deg vill i falske fjell –

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Mennesket i kosmisk posisjon

Du har, som tilværelsens bakgrunn et helt univers, er det sagt, med rommets myriader av stjerner og hele den kosmiske makt.

Ditt liv blir derfor et gjensvar mot rønder hvor viten går vill. Du selv en søkende sonde i universets evighets-spill.

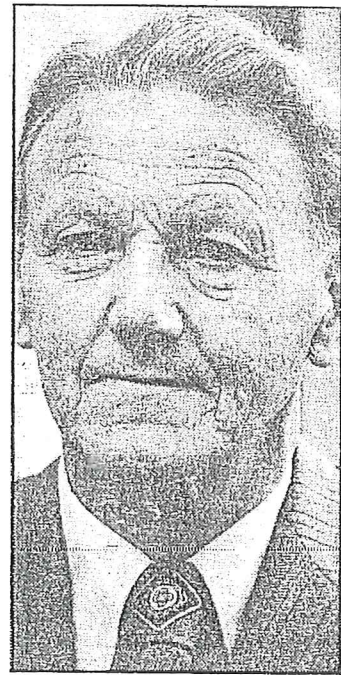
Hallgeir Furnes

Arb. bl. 28. oktober 89

TELLUS —
I KOSMISK
POSISJON

Tellus —
vår klode — har miniformat.
Blåblek —
mot fiksstjerners lysaggregat.
Lite du ruver
mot kultenes krav.
Dråpen —
i allheimens bunnløse hav.
Kontra kolosser
som rommets giganter
blir du en knott
blant stor-elfanter.
Men noe
har Tellus å skilte med:
et moderfang —
allivets arnested.
Sola gir lys
gjennom sprenge atomer.
Men Tellus gir liv
gjennom små kromosomer.
Stjerner
har sydende kjernekraftmiler.
Tellus har øyne
som gråter og smiler.
Himmels stjerner

de blinker så blanke.
Tellus seg roser
av åndsliv og tanke.
Stjerner er nattpynt
på himmelens bue.
Tellus
er allheimens forskningsstue.
Universet — en mass —
har talløse kloder.
På Tellus
løser en kosmiske koder.
Universet —
en frukt av kjemi og fysikk.
Tellus —
en klode for tro og mystikk.
I kosmos
er tusenårs tid som sekunder.
På Tellus
er øyeblikk evighets-stunder.
Vår jamføring
viser en vesensforskjell:
På Tellus
materien bevisstgjør seg selv.
Men kosmiske krefter
i alt har en finger.
Også på Tellus
når åndsliv får vinger:
Og det
er hva Tellus kan skilte med:
en åndsheim,
et kosmisk bevissthets-sted.
Hallgeir Furnes

Hallgeir Furnes, tidligere skoledirektør, er en ivrig skribent.

Redernes «tanke-kors»
via Sør-Afrika

20/6-84

Når
ideene
skapes

24/12-80

Noen må
tenke tanken, unnfangelsens
skaperakt —
Ja, noen må starte prosessen
for den kommende verdens-
makt.

Noen må
favne ideen
med moderfang, hjerte og sinn.
Og noen må kjæle den kjærlig
med veksterlig vårlig vind.

Noen må
håpet tenne
med entusiasmens livspust til
bålet.
I manges sinn må det brenne
for det som er framtidsmålet.

Noen må
vekke troen
på den spirende åndens frukt.
Og noen må løfte ideen
på de vingede vyers flukt.

Og så må det
skapes den visshet
som vekker hjertenes glød.
Ja, nettopp i hjertets bilde
skal ideen få «livets brød».

Hallgeir Furnes

Den har lenge nok
vært kjent,
den trafikken
jeg beskriver.
Og det er
så langt fra pent
når vi merker
denne iver
til å omgå
FN's vilje —
med å laste
under tilje
olje
til en slavedriver.

Det er grovt
at noen norske
er så skittent
pengemorske at de glemmer
all moral.
I en oljeflekket
smoking
driver de
sin simple snoking
etter lyssky
kapital.

Kapital
er nøkkel-våpnet.
Da blir alle grenser
åpnet.
Ingen FN-lov
som stenger.
Noen er dessverre
slik
at de vandrer
over lik
hvis det gir dem
grovt med penger.

Disse gribbe-grippe
penger
med forsvinningsglatte
venger
yngler skjult
bak dørk og dekk.
Men de synger nok
i koret
når det handles
under bordet.
Ellers
er de borte, vekk.

Det er brudd
på landets ære
Det er sjofelt,
rett og slett,
at norske redere
vil nære
seg av denslags
«fleskefett».
Vi fordømmer
disse tanker
hver gang noen
kaster anker.
De får æreløs
retrett.

Skjebner
står ved dør
og banker:
De bør rense
sine tanker.
De i hodet.
De på hav.
Skipsfart
i forbudte soner
for å tjene
simple kroner,
den bør nå
få blomstre av.

Det leikande mennesket

Det er den gamle skikken
 kvar morgon frisk og ny –
 leikelysten lever til det kveldar.
 For mennesket det likar
 å lage leikety,
 ja, ofte blir det meisterskapsmodellar.
 Og med leiken følger røysle
 som gjev livet visdomsvekst,
 så framgangstru fekk mål og mæle.
 Og slik gjev leiken næring
 til kunnskap og kultur
 som drivkraft
 i det store verdensspelet.

Kulturens vekst i verda
 har røter gøymd i ymse leik,
 som på den lange ferda
 gav framgangsvon og viljekveik.
 For leiken eldar hugen
 og aukar innsatsdugen
 i alt vi strevar med.
 Ein ven på kunnskapsstigen,
 som gjer deg lærdomsfegen,
 så noko nytt kan skje.
 Ja, leik det var å lære
 medan tusenåra svann –
 Og lærdoms arv og ære
 var grøda som dei fann –
 Slik auka dei så visdomen på ferda.

I tusenårig framgangsstrev
 gav leiken mot og styrke.
 Og ofte då – slik livet krev –
 vart leiken til eit yrke –
 I vitenskap, kunst, mest all kultur
 var leiken ofte først på tur,
 for livsverdier dyrke.
 Så i all røynsle klår tendens:
 Leik har skapande potens
 hjå slekta Homo sapiens.
 Så lat oss ha i minnet
 at verda vår i dag
 er farga sterkt av arven
 etter leik av ymse slag.

Så leikelysten den står sterkt
 hjå alle folkeslag.
 Den flaggar og den fenger
 som eit mektig bylgjedrag
 som flymer over leikefengde verda.
 For jorda er så lita blitt,
 mest som ein kasteball –
 Og alle kan vi leike litt
 og legge vår kabal –
 ja, i dag så veit vi alle
 kva leikaren han kan –
 Han fer som fugl i lufta,
 trafikerar hav og land.
 Og dertil har han sikra seg
 den store, store æren:
 Ta luftetur med leikety
 Høgt opp i stratosfæren.

Ja, leiken har hatt framgang
 og samlar stødt poeng.
 Så sant må Homo Ludens
 få ros som flittig dreng,
 og meir og meir få gleda seg
 i leikens himmelseng.
 Visst ingen fekk slik lagnad
 i allheims høge heng
 som vi med all vår fagnad
 og leik for dros og dreng.
 Så kan ein saktens undrast
 Om det er berre vi
 Med leik i himmelrømder
 Og som veit om dag og tid.

Pensjonist-tilværelsen.

Gautestad 3. august 1978.

Det er mange som tror
det er sørgelig trist -
bedrøvelig sorg hele dagen,
ja, tenker og tror
at enhver pensjonist
bare kretser rundt graven.
Går der og henger
med hodet på skrå,
så Gud og enhver
skal skjønne og sjå
en som venter på
dommedagen.

Men den som får lykke til
å prøve det sjøl,
med mulighetene mange,
vil sikkerlig slå opp
et heibrøl -
der han sitter
med hender i fanget.
Nå bestemmer han sjøl
ved dag og ved natt
alt hva han helst
vil bestille.
Her gjelder det bare
straks å ta fatt -
eller la timene trille.

Pensjonen gir inntekt
til mat og til bol
og opphold til alt
en trenger.
Ja, selv når en koser
i gyngestol,
så tjener en flust
med penger.
Blir kvila for kei,
kan en gjøre en vri,
om en først er i arbeidslaget.
Det er nok av jobber
på langs og på si,
det har en da alt opdaget.

Og så kan en vake
når andre søv.
Og sove når andre er vaken.
Eller kose seg med
å tørke støv
av den eller den
gamle saken.
Så greit, når den først
er framme
å se den i "glass og ramme"
Alt er så gildt
og gammelsnilt.
En koser seg mest i hel.
Ja, her er det liv
og tidsfordriv
både for kropp og sjel.
Og pengene kommer
hvor du ferdes og bor.
Pensjonist -
er det likeste yrke
på jord.

Og er du på reise fot
øst eller vest
overalt het i fedrelandet,
så vet de så vel
hva som tjener deg best,
ja, bedre enn sjøl du kan det.
De står jo parat
i nord og i sør -
med handa til lua
og billett med honnør.
På båt og med bane,
med bil og med fly -
over alt kan du ferdes
med nasen i sky.
En kunne bli høy på pæra
av denne honnørfyllte æra.

13

Når folk drar på arbeid
i rekke og rad
og alle må slite og bale,
kan han plukke molter på
Gautestad -
og staten må høflig betale.
Når andre må jobbe
i hverdagens stress
med sveite og skum
rundt tranten,
kan han gå på byen
i helgedress
eller reke ikring
som fanten.
Han er kun seg sjøl
og som fuglen fri.
Pensjonistlivet -
det er ei herleg tid.

Pensjonisten kan dagdrømme
høst som St. Hans -
og drøvtygge
livets små bragder.
Han kan finpusse minner
til gullforgylt glans
om det yrket
som endte på Agder.
Og så kan han lese
i bøker og blad
om kultur, om krim
og om Kingo.
Og kanskje en gang
kan han rope hurra
fordi han har vunnet
i bingo.
Han kan førøet
vagabond-vekslende liv
mens åra så skyndsomt
lider.
Og aldri det skorter
på tidsfordriv -
værken sommer eller
vinters tider.
Han lar sine venner
få høre:
Over alt er det
nok å gjøre.

Ja, pensjonisten er frikar
og yrkesjounglør.
Han har nok sitt
på det tørre.
Han mestrer sin jobb
med sjarm og glamour.
Og ingen behøver han spørre.
Han går til sin dont
med heilhuga hott
og gjør hva han vil
i stort som i smått.
Først nå
kan han kjenne seg
frank og fri.
Pensjonist
skulle en vært
i all si tid.

13/8-87

Sommarmorgen på Gautestad

Av Hallgeir Furnes

For ein dag –
 skinande ny og blank,
 voren hit på bølger av lys
 rå ein klote av eld.
 Ei diger atommile
 150 millionar km ute i
 eterrända.
 Herlege, livgjevande sol-
 strålar
 kjæler kjærleg om kinn og
 kropp.
 Velgjerande varmt og une-
 leg
 ved Bardebuveggen.

Himmelen –
 høg og rein,
 blank og blå, utan botn.
 Endelaus og grenselaus
 mot æterhavet og allheimen.
 Her er det opna mot kos-
 miske rødmer
 og universelle dimensjonar
 der jordiske mål
 har mist all meining.

Fjellrygger
 ringar seg grenda rundt
 som festningsbardar
 mot himmelsyna.
 Her er det trygt å vera.
 Alle vonde vette utestengde.

Høvringvatnet
 ligg svartstilt:
 Ein stor spegil
 som endevender fjell og him-
 mel
 og skaper nye dimensjonar
 i landskapet.

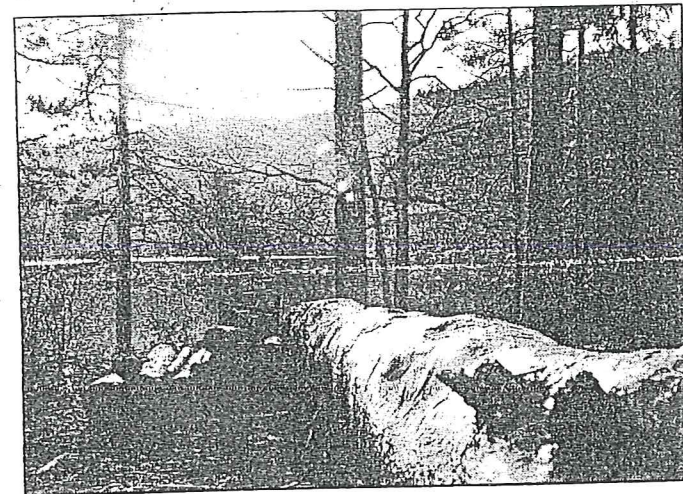
Holmane –
 lik flytande farkostar,
 har lagt seg for anker
 og ventar på bør.

Skogen
 fyller landskapet.
 Eit veksande vern på myr og
 mō,
 om hei og høgd.
 Her er gitt grønt lys
 for alt liv som vil gro –
 i deld og dal, på flater, flåer
 og fjell.

Gran og furu
 står der så trauste og tryg-
 ge,
 som dei ferande i laget.

Fastbuande gjennom mange
 tusenår,
 med sterke røter
 og alle livsens rettar,
 etter arv og odel.

Bjerk og osp og rogn
 har lysare fargetonar.
 Dei smett smygande fram
 som nykomne gjester
 med skjelvande lauv kring
 kropp og krone,
 blakrande bleike i morgon-
 grælet.

Mykje av skogen
 har merke etter vinterens
 hardver.
 Det er barskt å bære dei bø-
 rene
 vinteren legg på snøtyngde
 greiner.
 Men viljesterkt lever skogen
 vidare,
 om så i eit bøygd og brote til-
 være.
 Grøne greiner gøymer etter
 kvart
 gamle brester.
 Og nye voner lækjer gamle
 sår.

Vier og kratt
 veks livleg og tett
 som vernevokstrar ved stein
 og sti.
 Med stor iver skyt dei fram
 over alt

og kjemmer sitt ansvar
 i livsens grøne evolusjon.

Blåbær og lyng
 er sommarpynt kring berg
 og brot
 og byd fram både munn godt
 og glede for auga.
 Her er bløming og bær
 i blid og blyg blanding.
 Og alt er i veksande trivnad.

Gras og bregner
 på myr og bakkar
 fyller ut over alt i det opne
 lendet.

Her er tuvor og toppar og
 strå.
 Og småblomar av mange
 slag.
 Mjukt og miskunnsamt
 gjev dei gøymestad for kryp
 og kre
 og næring til fe og fly.

Hytter –
 halvt gøymd i landskapet,
 viser fram eit tak, ei pipe,
 ein vegg eller eit vindauga.
 Ein veg svingar rundt hau-
 gen der nede.
 Altså: Far etter menneske.
 Dei er på innstig også her
 og legg landet under seg.

Eit varsamt vinddrag
 som har vore på fjelltur,
 leikar med lauv og strå.
 Flugesnapparen smett mel-
 lom greinene
 og finn seg morgonmat.
 Linerla trippar folkekjær på
 berget
 og vippar venskap og vel-
 være.
 Lettbéint og sundagskledd
 likar ho å syne seg fram.

Humla er i humør.
 Nok av søtleg mat nå.
 Lyngen står da i vakker blø-
 ming.
 Honningblomar i tallause
 mengder,
 Myggen, den kveldkjære,
 er heldigvis ikkje vaken en-
 no.

Men Mauren
 er på farten, aktiv som all-
 tid.
 Den har sine faste vegar
 og kjem fram over alt.
 Finn seg bru over bekk
 og hol under hekk.
 Og sjelden det skjer
 at han tullar seg vekk.
 Og jamt finn han noko som
 er verd
 å ta med seg til den store tu-
 va,
 bygd i bakken bak hytta.

Nokre sauebjøller
 i ringlande samklang
 ein stad i nærleiken.
 Metallkare, kvilelause
 klemt
 i morgonstilla.

Det heile svell opp
 i ein lys morgonstemning
 – eit trivsels – eventyr –
 med kvile i eit velvære
 av lykkeleg harmoni.

Ja, herleg ved Bardebu
 ein dag som denne –

29/6-01

Vern om livet

Verda er vid
 segjer i et gammalt ord.
 Men lell tek det til
 å bli trangt på vår jord.
 For det gjeld ikkje berre
 – som vel du veit –
 å bu ein stad.
 Nei, dertil kjem det eit
 krav, så greit,
 om det livsrom alt liv må ha.

Det gjeld i det heile
 kva velferdsnivå
 det samla Livet
 på Tellus skal få.

Og Livet
 – det bør vi hugse på –
 er meir enn du og eg.
 Det er alt det liv
 vi ikring oss kan sjå,
 det som rører og nærer seg.
 Alt innan biosfæren
 som i den samla livsprosessen
 har økologisk oppdrag og
 ærend.

Vi hevdar med styrke:
 Å syte for seg
 er styringskursen
 på livsens veg.
 Så allstad der anna liv
 stenger vår fot
 så vaknar med ein gong
 vårt overmot –
 Og dermed er landnåmet gjort,
 med arv og eigedomsrett
 etter reglar vi sjøl har sett.

Slik er no ein gong
 Homo Sapiens.
 Vi skriv så gjerne
 vår eigen lisens.

Og mannen var aktiv
 i denne prosess.
 Han hadde på hand alle fire
 ess.
 Så blei han da også
 ein stor egoist
 som tenkte på seg sjøl
 både først og sist.
 Og alt anna liv
 måtte veglaust vike
 om ikkje det høvde
 i mannen sitt rike.

Og slik har det gått
 gjennom aldrar og år
 heilt til vi nå
 fremfor alvoret står:
 Kor lenge og langt
 kan vi jaga til døde
 det mangslungne liv
 til pryd og til føde?
 Kanskje vi nå
 burde tenkje litt nøye
 før livet på jord
 ligg visna og øyde.
 Tankelaust jag
 etter allting å vinne
 kan snart bli ein naglefast
 likkistepinne.
 Og helst bør vi nå
 ta som alvor sord
 at anna liv også
 har bruksrett på jord.

Hallgeir Furnes

Veret for dagen og framtida

Vi pratar så gjerne om veret.
 Så lett å bli tente:
 Eit tema til tolking
 kvar einaste dag
 i samver med grannar og kjente.
 Og alle er kompetente
 til å gje svar:
 på veret vi har (veret)
 og veret som var
 og stundom kva ver vi kan vente.

Og slik har det vore
 i alle dei år –
 Veret er dagleg på ferde.
 Og derfor vår aktive omtanke får
 i pratelag atmosfære.
 For veret det går oss alle så nær.
 Det møter som sjølbeden gjest –
 Det famnar vårt liv
 så reint militant
 og er over alt som ein farande fant,
 om ikkje alltid så kjær.

Ja, veret har vore
 til glede og sut
 alt frå dei urgamle tider.
 Men vanleg vurdert reint lokalt.
 Den var ikkje vakna
 den nye trend
 at veret bar bod rundt om verda
 vend, ~~for~~
 global fellesavfære.
 Men no er det erkjent
 og alvorleg fortalt
 at veret er samkjørt
 og verkar totalt
 på heile vår livsatmosfære.

Ei uro for ver
 av eit anna slag
 enn det vi er kjend med,
 som vane,
 har verda fått teft av
 alt nå i dag.
 Kva er det for ver
 vi kan ane–

Ja, slik kan vi undrast
 – mest som i draum –
 kva framtidsveret
 vil by på –
 Dei siste års stormar
 med nedbør og flaum
 fortel oss så klart
 kva det går på.

Når polarisen minkar
 i nord og i sør,
 får vindar og havstraumar
 annanvegs bør,
 slik vitenskapen no
 har gitt prov på,
 då har vi ein basis å stå på.
 Vi anar eit verlag
 vi slett ikkje likar.
 Ja, tenk om nå Golfstraumen
 snart blir ein svikar---

Så gløym ikkje da
 at det no er vår plikt
 å verna om verlaget,
 også på sikt.
 Så veromsorg
 gjeld ikkje berre i morgon
 og kanskje ei veke,
 som dagane lid.
 Vårt verdsansvar krev
 at vi vernar ei von om
 Eit verlag som tener
 all komande tid.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Fjellbekken

Hallgeir Furnes

29
112-81

Kven har sitt opphav
der høgdene himlar?
Kven er det som fer
over stup der ein svimlar –
som jamt har sin barndom
der snøfenner riker
og veks opp til manndom
når vinterham viker?

Kven er det
– i fyssande kast ned frå
kollen –

som tiplar så løynleg
og lågmælt på vollen,
som førststundes
brusande fjelltonar syng,
men seinare kviskrar
i kjørr og i lyng.
Som ein stad har hast
som ein hoppande hare
meen sidan
men sidan
med loqnaste sinnsro
vil fare?

Og kven er så dagstødt
på ferd bort i lida
og likevel aldri blir
eldre med tida –
som skjemtande klukkar
i tusental år,
men slett ikkje veit om
at tida den går.
Som sommardagen,
så hildrande blid,
glitrande spelar
sin fjellmelodi?

Jau, det er fjellbekken,
vilter og kát,
som hiver seg hovudstups
utfør kvart brot.
Ja, det er bekken,
i stup og i stille,
som såleis fortel
kva han kan
og han vil!

Og kven blir sa bråkjekk
når slagregnet plaskar
og buldrande ned etter

fjellsida vaskar –
som tåregrim gret
under regntunge sky
men tirøygd
møter kvart solskinsgry.
Som renn over grjot
og vaskar rundt rot
og kjæler så fjellfriskt
kring ferdamansfot –
Som lysteleg spring
over stökk, over stein
og helsedrykk byd fram
til farande svein?

Det er nok fjellbekken det,
må du tru –
som ikkje kan stanse
og ikkje kan snu.
Og slik har han fare
– i tusental år.
Og ferda skal vare.

Kven er det så,
haustdagen hutren og kald,
som gjev seg naturkrefter
trøstig i vald,
som stivfrys i stup:
i ur og på berg,
blir isande kald
i hold og i merg,
og ligg der bunden
i vinterkaldt hi
til vårsola vekker nan
smilande blid?

Som likar å leike
i våryrleg gest
når snøen blir borte
og isskorpa brest –
som nyfødd i fjellkløfta
fram vil bli boren
og klemt mellom isheimar
lovprisar våren –
ja, ber fram ei vårvon,
slik vårflaumen kan det,
og spår oss eit nyvakna liv
over landet?

Jau, det er fjellbekken,
urørd av elde,
som alltid ungdommeleg
frisk
vil seg melde,
han, som i ævelege aldrar og
år
tok vegen den same
ved haust og ved vår.

Ja, fjellbekken,
han som ved dag og ved
kveld
ber helsingar med seg
frå høgheim og hell –
og som så nattvak
og måneskinsyr
legg blenkjande sylvband
om fjellheimens
eventyrland.

Sörlandit
20. okt. 79.

No spelar hausten opp

Av Hallgeir Furnes

No spelar hausten opp
på sine fargestrenger
til haustleg høgsong
overland.
I sølgull
blakrar lauv
som gyllte fivreldvenger –
med osp og eik
og rogn og bjørk i brann.

Ein fargeflaum deg møter
kvar du vender:
i lund og li,
kring knaus og koll.
Det glimer bjart
i alle våre grender
og fargar sprakar fram
som spreke skoggangs-troll.

Her er hümør
og harmoni
og heilstøypt haustleg hugnad.
All lauvskogén
og kompani
har haustutstillings-dugnad.
Og denne solgull-glåde
fargefesten
– det siste gylne
sommarsmilet
er avskilsgáva,
siste glederesten,
før avkledd, naken
vinterkvile.

Så kan ein saktens undrast på
slik fager fargeprakt –
just nå før vinterdvale:
Kva er det for ei gledesmakt
vi her har fått i tale?
Er denne haustfanfare
ein vilter galgenfest
– protest mot dødens mare –
eller ein symfonisk gest
som takk for livsens gave?

Du skal ikke tåle
så inderlig vel
den skade du daglig
volder deg selv.

Husk lunger ble montert
som friskluftanlegg
og ikke som gifthungrig
røykebag.

For en gangs skyld
er det vislig og vel
å oppføre til
å bli snill med seg
selv.

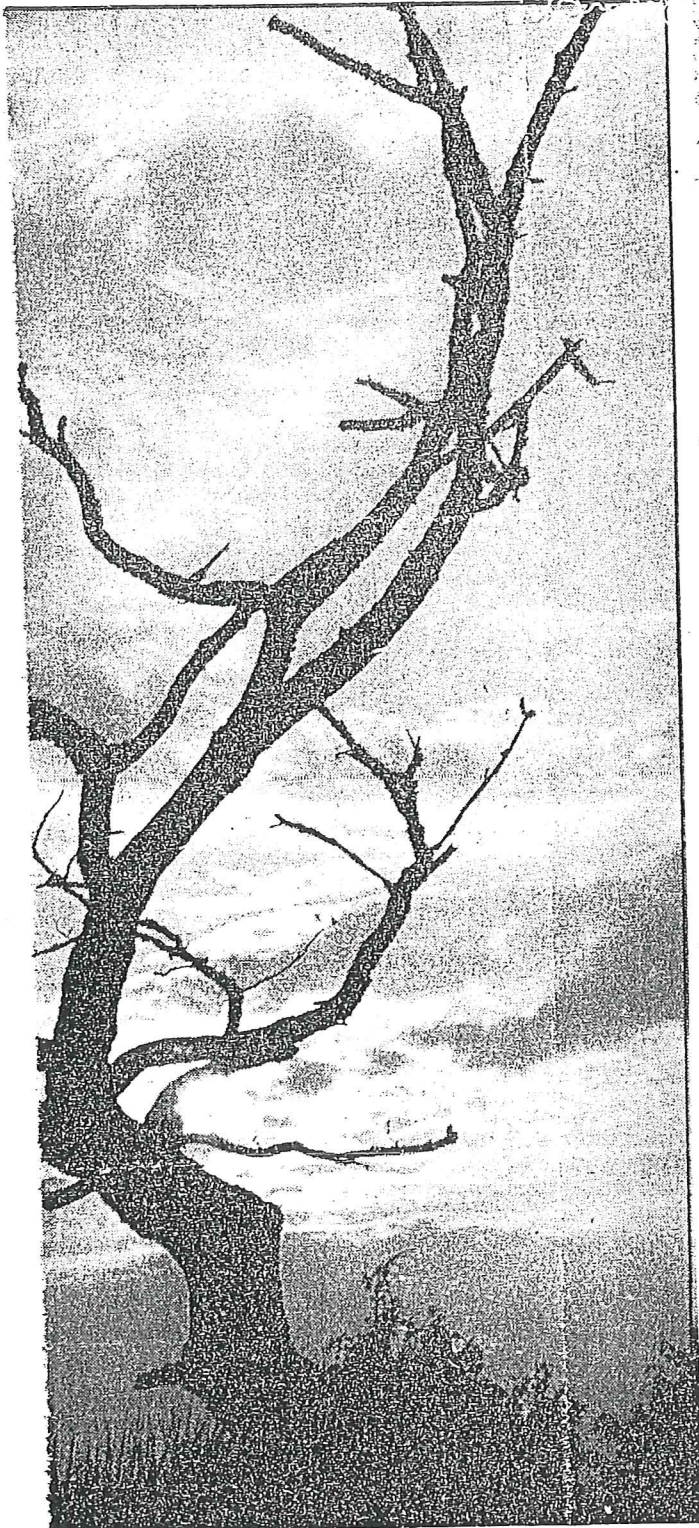
Stell deg og slik
at du ei blir å klandre
for plager som uforskytt
påføres andre.

HF

Det haustar -

So har en venleg sumar sagt farvel -
og hausten stormar på
med lauv og nålefall.
Det er vår moder jord som no fortel
om bunden lagnad mot en vinter kald.
Og lauvskogen som var so lys
og sumarglad,
den står no skjelvande med redslegys
i kvart eit blad.
Det går frå voksterkraft og sigerferd
til nakne griener i ei visna verd.
Men lat vår sorg for denne lagnad
vera mild -
det er naturens lover som gjer vinterkvild.
Det kan nok synest trist
når lauv og blader fell,
og skogen gjer seg klar til kvild og kveld
og lange vinternatt -
Men husk at vinterkvilden er ei velferdsløn
som skogen treng om den til våren att
skal lauvast grøn.

Hallgeir Furnes, Kristiansand 20.10.2004.

Hauststemning på Gautestad

**Av
Hallgeir
Furnes**

Så står eg på Vardetoppen
ein vakker og venleg
septemberdag.
Haustsola varmer
hugen og kroppen
og set meg i stemning
og godlune-lag.

Fjellbardar ringar seg
trauste i kring
der utsynet himlar.
Og let eg så auga
ta seg ein sving:
Blåne bak blåne eg timjar.
Ein haustfager fjellheim
eg skoda kan —
ein fjellkransa krins
av vårt fedreland.

Haustlege brannfaklar
lyser og logar,
på mo og i li og dal.
Ja, eldtunger brenn.
Skoglier følgjer
i mangleta bogar
kring prydeleg sal
der bjørker i bronse
og ospa i gull
heilt stivpynta stend.

Med blodraude dropar
i haustlege hagen
står rognen og ropar
i festleg skarlagen.
Nei, aldri bar rognen
så knallraude blad-
som just nå i år
her på Gautestad.

Den næraste skogen
i blomande blanding —
krokut og krøkt
mellom berg og knausar.
Ja, her kan ein sjå
det er gudsens sanning
at fjell fostrar
harde hausar.

Men gruvlande gran og furu
står grønkledd som før,
litt brune i skjegget.
Dei står for truskap —
om nokon spør,
så takk til dei begge.

Momark og myr ligg gylne
som verneteppet
på haustleg vang.
Og riskvist
og krypande vokstrar
ber venleik og varme
i fang.

På branngule bakkar
der fjellvinden syng
står fjellgras og vier,
dvergbjørk og lyng,
Dei nynner den tonen
fjellheimen gav.
Om våren ved vogga.
Om hausten ved grav.

Og spreidd
mellom skiftande fargar
det speglar i vatn
og tjørner små —
eit eventyrrike.
Septemberhimlen
heng høg og blå
med solskyer lette og kvite.

Ja, hausten han blømer
på fjell og på vidder.
Det brikjer bjart
over rust og rind.
Og venast er det
i solskinnsdider
når haustlauv blakrar
i solgangsvind.

Flyktning 79, - dagen derpå

Barneåret

Skal det komme noe
varig godt ut av
barneåret
må det først og fremst
være et år for
de voksne.

Så kanskje det kan bli
gode barneår
senere.

H.

Av Hallgeir Furnes

Jovisst skal vi være glade,
litt stolte i denne stund -
Men la oss nå ikke ta skade
på sjelen
av samme grunn
Vi gav av vår overflod,
de fleste,
i en givernes landskonkurranse.
Det kostet oss verken
brød eller blod,
ei heller annen lede.
Som lønn fikk vi blomster
i ærekransen
for vår strålende giverglede.

Et givernes skipptak
av vår venn
Ola Nordmann fra Norge
i en verdensospennende
flyktningsak
skal for vårt hjertelag borge.
Litt selvgodhet kanskje
i gavernes glans,
men et lys inn i flyktningeverden,
et varmende bål,

vårt hjertes St. Hans,
vårt håndslag på lidningsferden.
Men tro nå ei bare
all nøden er slukt
for flyktningene på vår klode.
Millioner er daglig på veg
og på flukt,
truet og trått under fote.
Så her trengs det gaver
hver dag og hver stund,
- og langt mer enn
en gang i året -
til flyktningehopers
håpløse slum,
fredløse, sultne og såret.

Med takk for den gaven
du gav bort i går
presenteres en bønn,
permanent.
Det er vondt være den
som må slikke sitt sår
uten at håpet er tent.
Så gi bort en slant
en gang og i blant.
Bestem det i dag - og just nå.
La det være gaven derpå.

Hvem er ikke fristet i blant
til å mene
at den eller hin
vi helst burde stene -

Det er jo slik overflod,
denne vår tid,
på alle slags former
for «avvikeri».

Det gjelder, som kjent,
både tro og etikk,
og brudd på den godkjente
samlivsskikk.

Dogmene stenger
for menneskers nød.
Og steiner serveres
som livets brød.

Så bygges det skjoldmur
om egen skanse
og våpnene lades
med intoleranse.

Mest alle
med menneskerett til å mene
har en merkelig trang
til å straffe og stene.

STEIN- KAST

Alle. Alle?

Ja, unntagen den ene:
Han som så rettskaffen
ville forene
kjærlighetsbudet
med livets problemer -
som lærte at
livet
er mer enn systemer
og som
på taperens side stod
enten det gjaldt moral
eller tro.

Han - som til alle,
som grep etter stene
for å gå løs

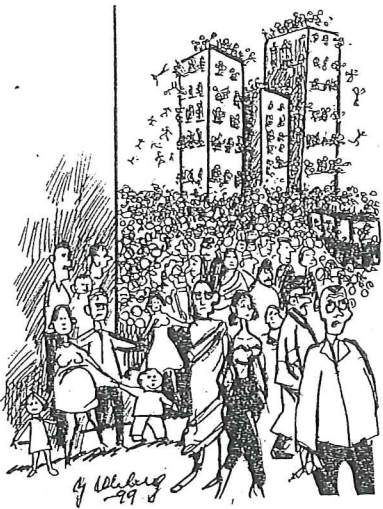
på den utstøtte ene -
til dem som stod klar
i dømmesyk sødme,
sa disse ord
som fikk mange til rødme
og som tråff hjemme
hver eneste en:
Den som i seder
for synder er ren -
stig fram for å kaste
den første sten.
Stenene falt.
Og hvem stod med skammen?
Det er oss fortalt:
Jo, alle sammen -
unntagen den ene
som fikk Mesterens trøst
og tilgivelsens amen.
Og her er hva Mesteren selv
ville mene:
Vi hjelper ei faldne
med drepene stene.
Det skjer kun
ved kjærlighetsbudet alene.

Hallgeir Furnes

Oss

SØRENDINGER
imellom

Seks milliarder møter fremtiden

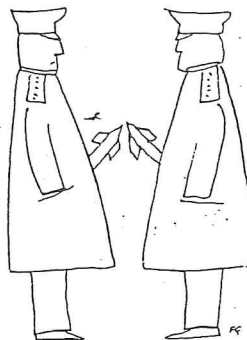

Du kan frydes ved skaperverket.
Du kan nyte ditt fritidsliv.
Du kan sitte i gudshus og kirke og minnes et skaperord: Bliv.
Du kan vandre på regnbuebroer som eventyrprins til ditt slott.
Du er dog denne jordens beboer, selv om alt synes himmelblått.
Om henrykt du lever i nuets behag, så kommer det alltid en morgendag.
Fillet som fant - eller silkekledd - du har ansvar for kommende tider og ætt, og bør huske at fremtiden kommer uansett.

I menneskets morgen lød skjebneorda: Formør eder flittig og hersk over jorda.
Med dette som mål - pluss suksessrik metode - gjør mennesket vold mot alt liv på vår klode.
Resultat per i dag, med et vell av beviser: Nåtidens mange miljøskadekriser.
Homo Sapiens er nok på farlige veier. Vi mangler holistisk holdning og vett. Og mange vil helst under teppene feie de plikter som faller på oss og vår ætt.
Situasjonen er skremmende - Reformviljen slett - Men fremtiden kommer jo uansett.

Mennesket har, med våpen og vold, tatt romskipet Tellus til eie. Og dermed lagt stigende skatter og toll på all-livets felleseie.
Men det Homo Sapiens har dyrket som pluss, rammer nå Tellus som svekket ressurs, med minkende livsrom og fallende kurs, sporet inn på falllittens veier.

I disse «polske» tider

En verden i helspenn.
Den trådløse slår gnister.
Fjernskriverne har feberrier.
Nyhetsbyråenes nerver i ulage.
Verdenspressen med søvnløse netter.
Og ryktesmedene leker med storslegga.

Supermaktene driver buktale-trimming.
De presenterer øst/vest-farga psykoanalyttiske røntgenbilder av hverandre og super militær anerkjennelse.
Soldater står hjernevasket i giv akt mens generalene tester tidens strategi.

Men rustnings-industrien gnir seg i hendene og tenner adventlys for en ny gullalder.
Kapitalismen driver parapsykologiske profittanalyser.
Fornuftten står og stamper i indre konflikt og tviler på sin egen troverdighet.
I mens sitter skjebnen på gjerdet, gynger i narkorus og venter på tidens fylde.

HALLGEIR FURNES

13-04-83
Vargen i Vegårshei

Hvem har ikke hørt om alt styr og ståhei som gysende gikk over landet - om vargen som herjet i Vegårshei, slik langbeinte gråtasser kan det.

Det begynte en gang ut på høsten i fjor. Og ryktet gikk munn og mæle. For da ble det oppdaget ulvespor, og dermed startet det hele. Nå ble det bekreftet hva visdom det gjemmer ordet som sier at sporene skremmer.

Ja, bøndene gikk der og gruet, tafatt. Hver veidemann fant sine våpen. Ulven forbannet de dag og natt og dødsdømte grådige slåpen. Slikt udyr i skauen: småkrøter-dauen. Vargen er morderisk slakter for sauen.

At ulv er velsignet som fredet vilt og allstad kan ferdes trygt det syntes nok mange var altfor snilt mot vådyr som herjet så stygt. Grunnigitt både med drap og rov søkte de derfor om fellingslov, og smurte vel på litt tykt.

Da løyve til slutt var lovlig på veg og dødsattesten trygda sa skrubben tusen takk for seg og strøk til grannebygda. Der lever han frikar på fredet jord og velger meny ved naturens bord slik som han selv bestemmer - Men hvem er det nå han skremmer?

Fædrelandsvennen 20/10-79

Fredsprisen

Av
HALLGEIR FURNES

Vår varme hyllest,
kjære Mor Teresa.
Med all vår sympati
vi gratulerer.
Du hilses sikkert også
fra «den store sorte flokk»
i verdens slum
med takk til
kjærlighetens misjonærer
for ditt og deres
gygne evangelium.

Et lite lys
inn i det store mørker.
Et lite håp
i svarte håpløshet.
En vennlig trøst
som noen tårer tørker.
Et lite smil
som dagens salighet.

Litt hjertevarme inn
blant livets kulde.
En smule kjærlighet.
Et lindringsord
til dem som lider
i det dulde
i denne jammerdal,
vår moder jord.
En liten vennlighet
til de forhatte —
og så litt nærhet
til de helt forlatte.

Et velferdsbluss
fra hele vide verden.
En mulig trøst
på lidingsferden.
For mange siste vennehilsen
her i nøden
før øyne lukker seg
i sultedøden.
Ja, la oss huske:
Folk på fattigstien
de kan ei leve
kun av sympatien.

Vår verden trenger
kjærlighetens partisaner —
folk med engleyenger —
slummens samaritaner.
Med glede er vi med
som gratulanter.
I verdens nød
er slike priser dog
kun lommelanter.

En liten påminnelse

Når lasset er tungt
og veien bratt
og dertil hullet og humpet,
da nytter det ikke
å stå tafatt
og blåse i hver sin trompet.
Den eneste innsats
som hjelper da
er at noen må skyve
og andre dra.
Og de som går foran
må styringa ha.

Hvis alle skal glane
i ugrei vei
og bare ser huller og humper
for seg
og ikke et mål for sin
vandring,
da vil vi jo stampe
på stedet marsj
og allerhelst rygge
og drives «tilbars» —
Just det blir den sikre
forandring.

Enhver er selvsagt
seg selv mest nær
og vil for sin velferd
kjempe.
Men bli'ke så nærsynt
du må ligge på knær
og alt for deg selv kun
lempé.
Husk vi er mange,
men vide mål.
Da må vi samle til felles bål
og egoistiske varder
dempe.

H. F

Hvem vil ikke ...

Hvem vil ikke ha
en fasade,
feilfri og fin og blank,
og i selvbevisst promenade
vise seg rak og rank.
Men ingen vil være
den irregulære,
tilsidesatt, kuert og krank.

Hvem vil ikke ha
en profil,
klar og identisk som sin,
slik at det ikke finns tvil,
så vel som jeg også har min.
Men ingen bør være
så infantil
å tro den kan vinnes
med fjollet smil.

Hvem vil ikke være
en kjendis
og med i det store spill
om gunsten som førende dandies
der profesjonelle eksperter
slår til.
Men ingen vil være
en bortgjemt affære
i klasse med surnet sild.

Hvem vil ikke være
en «stjerne»,
blendende blant satellitter små.
Jo, det vil vi så gjerne, så gjerne,
og hever oss høyt på tå.
Men ingen vil låne oss vinger
som løfter til stjerneneivå-

Hvem vil ikke være
velgjører,
en menneskevenn engross -
En storartet folkefører,
massenes håp og tro -
Men ingen vil være
et navn uten ære,
bare en brikke i andres bo.

Hvem vil ikke verne
om samfunnets seder
i det miljø en er satt -
jo, noen vil være
seg selv om St. Peter
med nøkkelvakt dag og natt.
Men ingen kan hindre
den nattlige jammer
av naboens syndige katt.

Og hvem vil ikke være
en dommer
av andre menneskers ferd
og med basuner og trommer
forkynne hva nesten er verd -
Men ingen blir glad
som kommer
under disse dommeres sverd.

Ja, hvem vil ikke gjerne være
både en ditt og en datt.
Når bare det teller
som prima affære,
så blir det jo hip som happ.
Men ingen vil være
en plasterlapp
på andres frynsete ære ...

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Mer veselig budskap

Benjamin - den uovervinnelige

Du var uovervinnelig
- honnør som farvel
fra en sørgende mor.
Så sårt måtte miste
den elskede sønnen,
det kjæreste her på vår jord.
Men var det og bedende bønner
som venter vårt æresord:
Bli aktive, uovervinnelige
i kampen mot vold og rasisme
her i vårt kjære nord.

Hans liv har fått dypere mening
just ved så voldelig død.
Nå favner vårt folk i forening
morens ord med all glød.
Uovervinnelig - det er ordet
som skal gi kampen det nærrende
brød.

De drepende ville nok fjerne
fra verden
både hans liv og hans navn.
Men etter den udådsferden
tar vi ham alle i favn.
Den bryter vår samfunnsorden
all denne brutalitet.
Vi trenger så visst her i Norden
slett ingen naziprofet.
En æreslønn til Benjamin
er at vi bryter den skammen.

Du vekket til live
vårt menneskeverd
med en humanismens vennlighets-
bølge.
Brutalt sto den avkledd
vår lunkenhetsferd
og skammen var ei til å dølge.
Mortondskapens råskap
og voldens: slå til -
du melder som budskap:
vår ære på spill -
om vi ikke rasismen forfølger.

Og her må vi være med
gammel og ung,
i heim og i skole,
i yrke, i kirke -
Å rydde bort vondskap,
den jobben er tung,
så mange må med i det virket.

Og mest er å vinne
just der hvor du er -
i det daglige omgangsmiljø:
som mor og som far,
i den jobben du har,
som nabo og venn,
i by og i grend,
med ord og med penn,
både på land og på sjø.

Alt i barndommens hage
bør alle oppdage
at kjenskap og vennskap
skal hindre den plage
som brutalt tok Benjamin av dage.

Med Benjamin i minnet
skal vi jobbe og vinne
over rasisme, nazisme og vold,
slik at vi glade
og vennlig i sinnet
kan bygge en verden
der humanismen er inne
og menneskeverdet
får vernende skjold.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

15/2-07

11/1-07

Sørlandet 29. sept. 79

18

Menneskeretter i praksis —

En F.N.-erklæring
så høystemt beretter
om samlivsmønster
og menneskeretter
her på vår jord.
Alle skal sikres
ukrenkelighet.
Det er erklæringens
hovedbeskjed
blant de mange
høytidelige ord.

Men det som var givet av erklæringens råd
det glemmes i livet
i praksis og dåd.
Humane verdier
har dårlige tider
i dag på vår klode.
De gjemmes nok ofte
bak falske ord
og fiendslig kode.

For livets hverdag
helt klart gir til kjenne
at millioners erfaring
så avgjort er denne,
beklageligvis:
ufrihet, terror
tortur og nød-
mishandling både i liv og død.
Så FJERN er det jordiske
paradis.

Krig og tortur
er gammel geskjeft
med primitiv trang
og morderisk teft.
Motivet er makt her i verda.
Men aldri har
ondskapens lidenskap
vært slik vitenskap
som nå i sadismens æra.

Og de som har hånd om
verdensroret
og virkelig styringsmakt
— supermaktene blant de store —
de tenker jo mest
på sin utviklingstakt.
De skjerner seg selv bak sin våpenskanse
med mistro og maktbruk
som terrorbalanse.

De bringer nok allmisser
a la promille-
gir noen lommelanter.
Og vedtar erklæringer
— slik er de snille —
tar mot noen emigranter.
Så hjelper de litt
med en matbit i blant
— smuler er også brød —
en velgjerningstrøst
for seg selv — ikke sant?
når de ågrer med andres nød.

Men gjelder det deling
av midler og makt
i en likestilt verdensorden —
en praksis
med menneskeretter i pakt
blir u-landa fortsatt
forlorne på jorden
De lever som før
på fattigfolks vis
av «sølebotsgaver»
til dobbel pris.

Også vi har tatt plass
ved de rikes bord.
Og vi setter nok pris
på dets glæder.
Men lagnadstungt
om vi glemmer vår bror
i selvpoptatt stolthet
og heder.
I rikmannens rangsnudde
selvbehag
vil humanismen
alltid li nederlag.

Rustnings- filosofi

Fev. 25/10-83

En må hate
før en elsker
og ha sorgen
meget kjær.
En må falle
for å reise seg
og banne før en ber.
En må ruste opp
for freden,
legge bombene
på plass
som en sikkerhet
for gleden
i vår framtid
fredspalass.

Vil en leve
må en drepe.
Hver en livsgnist
skal jo dø.
Det skjer best
med tidens bomber —
på land, i luft og sjø.
I et militært
beredskap
må en ha
en strategi
som kan favne
hele verda
med vår tids
idioti.

Denne galskap
fra de vise —
krigsfornuftens alibi,
den skal fjerne
hver en krise
fra i dag
til evig tid.
Det bør opprettes
en fredspris
for slik
fandens fantasi.
Skal en frelse
denne verda,
må den knuges
ned i kne.
I atombombenes æra
er kun voldsomakt
vern om fred.

Ja, du skjønner,
vil jeg håpe,
soleklart
for hver en tåpe:
skal en leve
frank og fri,
trengs en ildfast
utopi
med trivsel kun
i bombesoppens tåke.

Av logikken
jeg formoder
— uten nærmere beskjed:
Svimeslått av kloke hoder
og i pakt med
krigens koder
må vi derfor
godta det:
at en først
må ruste opp
for å kunne
ruste ned.

Hallgeir]

Hallgeir Furnes

T-dikt om Tellus

(opplest i TV)

Tidenes tredimensjonale tema
 Tragedien Tellus
 Tidenes tøffeste "Trymskvida"
 Truende tilstander tyner
 Tellusbefolkningen
 Tidenes tann tærer.
 Tyningskreftene triumferer.
 Trivselen taper terreng.
 Tendensen temmelig tråkig.
 Tidsklokken tikker tankefull.
 Triste tårer tingliggjør
 tellus-beboernes trasige tider.

Termodynamikken tar turbulente tilløp.
 Tempen tipper tragedie.
 Tidevannet truer tilgrodde taretrammer.
 Tørkeramma territorier
 tilintetgjør tidligere trivselssteder.
 Tropeskogene trakasseres.
 Telluskilder tappes, tømmes.
 Teknikkens tårnhøye triumfer
 tegner tusentallige tankekors.
 Tvillingene trafikkforurensing,
 trafikkdød, tvilsomme tenåringer.

Tunghørte tillitsmenn,
 tradisjonell treghet,
 trenerer tidt tjenlige tiltak.
 Trettekjære talsmenn tror temporære
 trivielle tiltak tilfredstillende temmer
 tidenes tyningstendenser.

Tragiske taklinger torpederer tilliten.
 Tafatte tilskuere tar tilflukt
 til terningspill.
 Troverdigheten taper terreng.
 Ta tårn, ta tårn, tidsville tiltalte.

Truende tilsølte Tellus
 trenger tusentallige tilløp
 til trivselstrimming.
 Toneangivende talskvinner, talsmenn
 tar tellende tilløp - -
 Tolkende takten til tidens tale;
 Tilkommende tiår tilbys
 til tellusrengjøring.
 Trubadurer tar tonen.
 Trykksaker, telekommunikasjoner
 turnerer tidenes taleføre tennpluggen.
 Tiltaksløst, temperament, teft, tankekraft
 trygger troverdige, tjenlige tiltak.

Taktfaste tanker, tråklet taktikk,
 tilpasset tempo, tilregnelig teori
 tidfester tenkelige transaksjoner.
 Tigersterk telematologisk tenning
 trosser tingenes treghet.
 Tiltakende travelhet tilrår
 turnustjeneste.
 Tingenes tilstand tilsier tjenersinn
 tettere troskap, tøffere tiltak
 taktfaste tilrop, tilforlatelig tillit,
 testamentarisk troverdighet - -
 Ta tilsprang. Tenk totalt.
 T e n k T e l l u s .

Av
HALLGEIR FURNES

Den grønne revo- lusjon

Hvem husker ikke året da verdens store von ble skapt ved en av våre! «Den grønne revolusjon». Ja, hele verden hyllet den norske forskermann. Nå skulle nøden feies vekk fra verdens folk og land.

Det startet optimistisk, ja, som det grønne sjokk. Men realistisk ble den kun for dem som hadde penger nok. Det krevdes kjempe-innsats av maskinell teknikk og bare agro-business kunne mestre denne jordbruks-skikk.

Ja, hvem var det som gjorde seg bruk av ny teknikk og vitenskap som her ble lagt på bordet for å fylle sultens gap? Jo, det var just de store de multinasjonale business-lag. Og de fattige betalte med mye velferds-tap.

De rike har sin lidenskap, og det er deres vitenskap og intensive drift. Alt må jo gå så rasjonelt og derfor også maskinelt. Ja, det må skje på alle felt og helst i flere skift.

Men dette passer ikke der hvor allting skjer på gammel gjerd og mest med fot og hand. Det krever kunst og kapital og ikke bare hanegal når arbeid skal i gang, og det er ei for fattigmann. Slikt er det bare rikfolk kan, og de må jo ha lønnsomhet. De kan ke vise skjønnsomhet for de fattiges behov. Den tanken er for grov.

I business gjelder det prinsipp for dem som går med floss og snipp at lønnsomhet er livets lov og ikke nestens matbehov. Her teller ingen fattigdom. Her tales det jo bare om en business-mindet velferdsmann med salg til alle rike land.

Det er klart forlydende. De selger til høystbydende. Og dermed går jo hvert et grand til dem som best betale kan.

Det er den sterkes klare rett at først han selv skal være mett og så hans hund og haner. Og så skal fylles hvert depot og glem ei kua Litagod og gås og gris i tusenvis, kalkun og hvite svaner.

Her gjelder kun den regel god at den som før har overflod, han skal profitten hente. Den fattige får vente. Og dermed er det soleklart at om det avles mere mat så blir det fortsatt svelt-i-hel for mang'en fattigsjel.

Ja, jordreformen førte til at millioner måtte vike fra jordlapper og grunn og gård og inn i slummens rike hvor sultedøden rår.

Og all den grønne velstand – revolusjonens seiers-lønnen havnet hos de rike som profitt hos en elite med mere jord og mat på bord. Her ble det derfor jubelkor. Men de fattige fikk mye tap som svar på all sin bønn. Ja, mere brød gav større nød. Det er til nå den svikne von av verdens grønne revolusjon.

Ja, også vi i høye nord har overflod i bod, på bord. Et fjell-land har vi alt fra før. Nå har vi også berg av smør. Det sies og at bølger blå de presses sterkt på høyt niva. Nå blékner de vel snart ut av en storflom fra et tørrmelkhav. Vi rikdom har på land. I hav, men har vi også hjertelag litt gavmildhet av sul og brød til dem som lider. Hungersnød?

Hallgeir Furnes:

Barna vil også si nei

Det går ei lita jente
og tripper rundt i hagen.
For dagen er så vakker.
Og jenta er så blid.
Så plukker hun et bær i blant
og klapper seg på magen:
Så deilig som det smaker,
ja, for ei herlig tid.
Hun finner fine blomster
og gir til mor og far -
og er så full av undring
over alt hun ser og tar.

Hvis noen kom og slo ned
bær og blomster i en fei,
så ville jenta gråte
og si:
nei og nei og nei -

Og ute her på berget
vipper erla med sin stjert.
Hun koser seg med mat
som er å finne.
Den er jo blitt en kjenning
for alle etter hvert.
Mot henne har vel ingen
vondt i sinnet.
Og i muren der, bak huset,
har den nok sitt lille reir,
og en make, som med omsorg
vakter huset.
Ja, just nå kan vi høre
at det sikkert har blitt fleir.
Det skjønner vi så godt
av vingebuset

Hvis noen ville drepe
alle erler på vår veg,
så skrek vi alt vi orka
og sa:
nei og nei og nei -

Så hoppet det et ekorn
over tunet her en dag
og viste fram sin lange
buskehale.
Men vips så var den oppe
i en furus høyledrag.
Der satt den litt og smattet
og holdt tale.
Og siden var den kongleknasker
der en liten stund.
Den koste seg,
som alle gjør ved bordet.
Men snart så var den borte.
Jeg tror den tok en blund,
og våknet først
når skjæra tok til ordet.

Hvis ekorn skulle ryddes ut
fra både tun og hei,
vi ville protestere
og si:
nei og nei og nei -

I verda er det mange barn.
Og fullt av dyr og planter.
Men bruker du et fiskegarn,
så vet du hva som sant er:
at vi i sjø og elv og fjord
og hav langs våre kyster

kan fange fisk til mat på bord,
ja, nesten alt vi lyster.
Vi finner også skjell og tang
og vakre kråkeboller -
Og krabber som tar skrått
på sprang
og hummerklo som holder.

Om noen ville si til deg:
Nå skal vi rydde alt av veg,
ja, fjerne torsk og sild og sei,
så sa du sikkert:
nei og nei og nei -

Vi er jo alle glade
i både far og mor -
og alle våre venner
og bekjente.
Og dertil er vi glade
i det huset der vi bor.
For heime har vi mye godt
i vente.
Og selvsagt er vi glade
i hele byen vår -
og alt som hører til
i fedrelandet.
Her trives vi og hygger oss
mens år og dager går.
Ja, takk og pris
så lenge som vi kan det.

Hvis noen ville ødelegge
heim og by for deg,
så stod du fram på torget
og sa:
nei og nei og nei -

Så tenker vi på alt som gror
og kryr i verda vår.
Og du vil høre samme ord
hvorhen du går og står:
VI VIL HA LIV -
Ja, liv i gras og blomst og busk,
i dyr og fisk og fugler.
Og skogen - den skal frisk få stå,
som heim for elg og ugler.
Vi vil at korn og frukt og bær
og alt av mat som smaker
blir vernet om
fordi det er
av livets gode saker.
Vi vil ha sol -
en himmel blå,
og luft så frisk og ren.
Vi vil ha regn som lar oss få
en åker grønn og pen.

Vi vil at verda vår skal bli
den gode heim å kalle.
At sult og nød og tyranni
og alt som skaper krig og strid
må vike fra oss alle

Naturens gaver vil vi ha.
Det gir jo liv.
Vårt svar er JA.

Men krigen
det er sorgens veg.
Og derfor:
NEI OG NEI OG NEI -

OSS

SØRLENDINGER

imellom

En verdikommisjon

Så er det
bebudet
en bred
kommisjon
om alt som kan
kalles verdier.
Og da får en vel
tro
at den har sin
misjon
for oss og for
kommende
tider.

Det er jo så gildt dette ordet
verdier –
Som politisk honnørord et funn.
Det blir mest som gudsord
alt hva en sier,
ja, gyller hvert ord
som en tar i sin munn.

Men husk når du kjæler
med ordet verdier:
Verdier er av så mange slag.
Noen, så sant,
går om evighetstider –
Men mange kun gjelder
fra dag til dag,
myntet på eget velbehag,
og mister sitt verd omsider.

Verdier – sentralt –
har med livet å gjøre,
med menneskeverd og moral
Med omsorg for nærmiljø,
nabo og neste,
for godt og vondt i vår jammerdal.

Verdiene vil våre
holdningerteste.
Til individet så vel som
til kollektivet.
Hva er for enhver
og for folket det beste,
for allmuen som for det
eksklusive –

Ærlighet varer jo lengst,
har vi lært.
Det har med verdier å gjøre.
Etikk, estetikk holdes
høyt og kjær,
Men hvem vil om ansvaret høre?

Og hva så med rettferd
og rett og sant,
dyder av høyeste rang –
Her kreves iblant
selve livet i pant,
når store spill er på gang.

Verdier –
for mange det immaterielle,
gjærne med himlende vyer.
For andre ofte det dagsaktuelle
gjemt bak hverdagsgrå skyer.
For noen det funklende spirituelle,
seilende høyt i det blå.
For andre det materielt trivielle,
der livet jamt går på skrå.

Verdier tar hand
om vett og forstand –
det rasjonelle og irrasjonelle,
om kropp og helse,
om kvinne og mann,
det allmenne og spesielle.
Om det som er gjemt i hjerne og sjel,
om det som er klemt
mellom himmel og hel,
det ideelle og kriminelle.

På verdier det ropes
i offentlige fora.
Nå og til vern om livet
på jorda.
Verdier i bunnen
for skole og kirke.
Og vel for enhver
i sitt liv og sitt virke.
For folk og samfunn
og styringsskikk.
For storting, regjering
som rikspolitikk.

Verdier for familielivet
og hjemmet.
Verdier for den som er
ensom og fremmed.
Verdier for den som
med godord kan smykkes.
Verdier for den som
ikke har lykket.

Verdier for den
som har sitt på det tørre –
Verdier for den
som må tvilende spørre. } Verdier for den
Verdier for den
som har skuffelser mange. } som får alt
Verdier for «helgen» } opp i fauet
så vel som for fant.
Verdier for den som
broene brant / og den som høvet
på felgen.

Jo, verdier i bunn
gir fastere grunn
og et godt fundament
som passasjer og klient
her på en vanskelig klode.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Til gjester og givere
fra "Oslo, Trondheim og Molde".

Lenge var han nok spretten.
Sprang rundt i skog og mark.
Dessverre nå på reträtten,
den seige motstreverknark.
Men heretter skal det bli futt i
den aldrende gutte-pjokk;
en nystart etter de nitti,
med trillebag, sykkel og stakk.

Med gaven de strengeste plikter.
For alt nå jo brukes - så sant -
Her gis intet rom for en svikter.
Da er tukstens ris relevant.
Og høsk så moralens byrde - -
For gave og liv er jo ett -
der etikken - den gode byrde -
krever sin menneskerett.

Med ansvar jeg takker og bukker
for gaver så legnadstunge -
Forventning så stor at en sukker
i møte med krav fra de unge.
Bra visdommen er
etter nittitårs liv;
Litt motstand gir jo den rette driv
til styrke for hjerte og lunge.

Og det var just tanken- den gode,
med storflotte gaver, som tente!
En menneskevenlig metode
for å oppnå det givere mente -
Så blir det på sprang,
hver dag og hver gang,
for sykkel og stakk
eller bagen å hente.

Ja, vit -
disse gaver så gode,
fra Trondheim, Oslo og Molde,
de herjer konstant i mitt hode -
Hva vil disse gavene volde?
De byder meg leve patent og korrekt.
Og slik bør det være -
Det byder all ære.
Det venter min slekt.
Og det krever de givere bolde.

Så sitter jeg her da,
på ansvarets stol
og skal melde min takk
for likvider.
Plutselig minnes en hane som gol
en gang i langfjerne tider.
Også nå finnes haner
om plikter blir brutt - -
Og så får en tro
at det lykkes til slutt,
med tilsiktet velferd omsider -

Med detøe som trøst
om brudd og om brøst
kan skje
når med treghet en strider,
jeg slutter mitt spell
som takk for godt stell
og satser på kommende tider - -

Hjertelig takk fra
nittitåringen.

JUBILEUMSHELING.

Syttifem år til ende
 - og mykje som hende -
 sidan me skildes
 ein høgsumardag,
 etter treårig samvær
 i studielag.
 Utdanningsår
 som gav meining
 for livet
 og skapte vår basis
 for yrkesmotivet
 med allmenkunskap
 og pedagogikk
 som fagleg dugnad
 for god oppsedingskikk.

Kvar einskild for seg
 får so minnst sin veg
 og takka sin lagnad
 - med vanskar og fagnad -
 og alt som gav livet
 personleg preg - -
 Ja, fylgje i tankene
 si livsens ferd
 i eit yrke sentrert
 om menneskeverd.

Ja, slik gjekk vel åra
 i yrkesfunksjon,
 med undring kvar dag:
 Kva vil hende ?
 Slik til me vart heidra
 med alderspensjon,
 og kom i ein omsorgsfull
 ny posisjon:
 Leva på tid som er omme,
 til livsens krefter
 går tomme - -

I all denne tid
 var du knutepunkt,
 hadde flokken
 så trufast i hende - -
 Ja, alle dei syttifem åra rundt
 var du den som
 helsingar sende.
 Du melde med sorg
 når nokon fall frå,
 og slik har den minka
 flokken vår då,
 so i dag er det berre
 oss levande få,
 som kan minnst den dagen
 vi trippa på tå
 i spaning for det
 som me venta på.

Ja, syttifem år
 sidan yrkesattest,
 det skulle vel lokka
 til samvær og fest - -
 Men når so dei fleste
 har enda sin veg
 og ikkje meir
 er å finne,
 får me som er att
 feste kvar for seg
 med alle dei kjære
 i minnet.

Venleg helsing frå

Hallgeir.

21/2-00

Kunsten i kulturen

Millioner av år gikk i glemme
av forfedres ferd på vår jord.
Livsform og tro,
deres språk, deres stemme,
gikk tapt uten ringeste spor.

Slik rant alle urtidens evige år
hen over Tellus, vår stjerne,
inntil kulturens gryende vår
bar frukt i en kunstnerhjerne.

Et mangfold av mønster
for bildende trang
motiverte en kunstner in spe:
En fugl i flukt, et dyr på sprang,
en jeger med jaktens bytte i fang,
ja, en levende verden å hanskes med
under solens og stjernenes gang.

Og livets modeller
ble talende tegn,
ja bilder å kalle,
slik som vi vet –
Symboler for tanker som talte til alle,
synlig, konkret –
Her var dagliglivs emner å hente.
Det gav næring til kunstnertalentet.

Ja, kunsten ble med
i det daglige virke,
i redskap og bruksting,
alt etter behov –
I bolig og borg som i tempel og kirke
ble kunsten veiledende lov –

Og meningsfull ble den
med farger og former
som tolker av liv og natur.
Den brøytet seg vei
gjennom ulike normer
med vekslende mål
og makt og figur.
For mye som ikke med ord
kan beskrives,
det lever i kunsten.
Kun der vil det trives.

Kunsten er vekker
i verdienes verden.
Stjerne på kulturbyggets tak.
Motivene vinkles og veksler på ferden
alt etter kunstnerens lynne og smak.

Ja, kunsten er kulturlivets
skjønnhetsforkynner.
Tolkende tyder den jordlivets gang.
Kunst predikerer
når kulturliv begynner.
Er beste bevis for dets rom
og dets rang.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

9/3-01

Glem ikke boka

Glem ikke boka
i medieballet.
Den vil jeg nemlig
ærbødig få kalle
en Edens hage
for hver mann og alle
som gjerne vil spise av
kunnskapens tre
og fylle sin hungrige skalle
med viterens sjelefred.
Ja, alle som leter i bok
og i skrifter
etter visdommens kloke ord
og alt som tidene skifter
drar lærdom av livet på jord.

For nettopp det skrevne ordet
har lært oss å leve med
i tankene til de store,
ned gjennom tidene.
Det gir oss kunnskapens lys
over åndens sfære,
kulturens fremste frukt
av livets lære.

Du finner i boka historiens gang
og folkeslagenes skjebne.
Du lærer at livet ga ulik rang
og vilkår der fram de stevnet.
Den viser kulturens møysomme
vekst
og slektenes ulike normer.
Og den gir oss dikternes mang-
slungne tekst
om menneskers samlivsformer.

Her finner du verdens samlede sum
av vitenskap, tro og tanker.
Boka er nemlig et unikum
som åndskraft bak permene sarker.
Ja, her kan du øse av kunnskapens
hav
så lenge du lever og lyster,
og finne for livet en støttestav
som hjelper når grunnen ryster.

Óg boka byr gave til fattig og rik,
har visdom for leg og for lærd.
Boka er demokratisk slik
med respekt for hvert menneskeverd.

Vel finnes papirer med ulik kurs.
i bok som blant andre verdier.
Men samlet:
Den mektigste åndsressurs –
vår viten til alle tider.

Her taler vår fortid
med dagen i dag –
Her finner du fremtidsprosjekter.
Ja, her kan du merke det åndedrag
som går gjennom alle slekter.

Og slik har da boka,
i innhold og normer,
tolket vårt menneskeverd,
alt mens vi fremad stormer
på kulturens utviklingsferd.

Halgeir Furnes
Kristiansand

Oss

31/3-01

SØRLENDINGER

imellom

Nye tider for pennen og det skrevne ord

Ja, det skal bli nye tider for pennen og skrevne ord. For tenk, det har lyktes omsider, med den digitale penn og med nye spor.

Så kan du sitte og skrive hvor du enn ferdes og bor og sende på nett og på e-post alt hva du tenker og tror.

Ja, nå skal den vekkes til livet. Pennen blir flyvende fant. Ny æra for den som vil skrive. Og jobben langt mer interessant. Pennen som dormet i skyggenes dal, glemt bak maskinkulturen, skal moderniseres, bli toppdigital, for sprengt er den hindrende muren.

Ja, pennen blir mest som et velferds-«ikon» så skrivelysten nok fenger. Den åpner til PC og mobiltelefon, så lenge og langt du har penger. Nå kan du skrive med nymotens penn uten å kalles banal.

For oldtidens viten var skriften basal og nå er den riktig på rett veg igjen.

Med nytt følger gjerne tilbakeblikk. Her gjelder det oldtidens skrivende skikk.

Med undring kan en nok spørre: Hva visste vi uten det skrevne ord om historien, kulturen og livet på jord?

Det var visst ikke stort. Alt visnet jo bort. Kulturens røtter så tørre.

Men pennen og ordet i samordnet tekst, har fra oldtid skapt grunnlag for kulturell vekst.

Den forteller troverdig historiens gang, og vekker forundring så mang en en gang

for kunnskapsverdier vi finner i alle de skriftlige minner.

Ja, alt hva historien lærer ^{er} og konger og folkeslag, og dertil hva guder begjærer av liv og på dommens dag, det ville vært farlig forfusket av tusenårs eventyrblanding om ikke all skrift hadde husket den hele og sikreste sanning.

Om eksempler skal nevnes, så begynner vi nord – Det er jo den næreste leia. Hva visste vi vel om Odin og Tor, om æser, om Loke, om Freia? Nei, hadde vi ikke det skrevne ord, så borte var hele greia.

Selv Faraos glansfulle stordom i gamle Egyptens land, han hørte vi ikke det spor om, nei, ikke det ringeste grand.

Zaratustra, Buddha og Brahma – borte dessverre i glemselens natt. Og ingen ble kjent med det drama som endte på Ararat. Og hele den greske elite i ditekunst, filosofi – Om dem fikk vi ingenting vite. Tapt var antikken for all den tid.

Selv Moses, Messias, Muhamed, de hadde sitt liv forgitt om ikke i skrift de fikk tatt med frelsebudskapet sitt.

Svært fattig var nok kulturens bord og opphavets røtter glemt om ikke det «evige» skriftens ord hadde saga og samlivsform gjemt.

I tusentalls år har penne-ordet vært kultur-livets moderfang – Verdig plassert i koret der livskvalitet ga tilværelsen rang.

Så husk når du koser ved bordet, høytidsstemt julekveld ² vår viten om bibelordet skyldes skrift som formidlingsmodell –

² og uten bevarende penneskrift og dennes historiske opplysningsbe-drift, som fanget så mye av verdens gang, visste vi intet om vise menn som gjestet barnet i Betlehem og ikke om hyrder og englesang.

Hallgeir Furnes

Hallgeir Furnes: 25/10-79

Hva visste vi uten det skrevne ord

Nedenstående prolog er skrevet av Hallgeir Furnes til jubileumsfesten for personalet ved Kristiansand Folkebibliotek i anledning 70 års jubileet.

Hva ville vi visst om Adam og skapelsen her på vår jord- hva visste vi vel om hans syndeskam uten det skrevne ord.

Slett ingen fikk høre om kunnskapens tre og slangen, den listige fyr. Nei, ikke en munn kunne gitt oss beskjed om hagens planter og dyr.

For frodige, fjerne Eden ville for lengst ha vært glemt sammen med fremmeligheten til Eva som fristet så slemt.

Og hva med Noa og Arken som landet på Ararat - Hvem husket menasjeri-sjarken med seilende hund og katt?

Ei heller vi hørte det ringeste slag om dua og olivenbladet. Uvitende var vi til denne dag om Noas Nephuniade.

Patriarkene Abraham, Isak og Jakob med sønnene tolv - borte og glemt - som betydningsløse bisak i historiens fødselskontroll.

Og Salomo, visdommens konge, med skjønnhetens dronning fra Saba - nei, ikke en eneste unge fikk høre den kjærlighetssaga.

Selv Faraos glansfulle stordom i gamle Egyptens land - han hørte vi ikke det spor om, nei, ikke det ringeste grand.

Zaratustra, Buddha og Brahma - borte desverre i glemselens natt. Og ingen ble kjent med det drama da Rødehavet lukket seg aft.

Og hele den greske elite i diktkunst, filosofi - om dem fikk vi ingen ting vite. Tappt var antikken for all den tid.

Om Xerxes, Cæsar, Columbus - Ikke den minste bokstav. Nei, all den historiske nitøse ble borte i glemselens grav.

Ja, alt hva historia lærer om konger og folkeslag - og der til hva guder begjærer om livet på dommedag -

Det ville vært farlig forfusket av tusenårs eventyrblanding. Svært mange ville ha tusket med den historiske sanning.

Selv Moses, Messias, Muhamed de hadde sitt liv forgitt om ikke i bok de fikk tatt med frelsesbudskapet sitt.

Om Homer, Dante og Goethe og Shakespeare - ikke en linje. Og aldri i bok fikk vi møte Wergeland, Ibsen og Vinje.

All kunnskap om sol og om stjerner - om livets vidunder på jord fra grublende granskehjerner - om slik intet spor i ord.

Nei, den som i blad og i bøker i prosa og poesi sin kunnskap i skriftene søker - han gikk nok på ødsalg sti.

Ja, lite vi visste om verda den vide - i hvert fall om framfarne år. Og tenk dere: Aldri få lese en eneste side av det som i blad og i bøkene står.

For alle de skrifter som finnes om verdens viten i dag - nei, dem kunne ingen minnes - her fantes jo ikke det slag.

Svært fattigslig var nok kulturens bord og opphavets retter glemt om ikke det «evige» skrevne ord hadde saga og vitenskap gjemt.

Kulturens frukter og kilde som kunnskap for liten og stor den finnes i skriftens bilde gjemt i det skrevne ord.

M. M. L.

Børre tar avskjed ²⁵⁷⁵

Endelig avskjed med Balsfjord. Og selvsagt med litt dramatik.

Med ryggen til nyinnsatt kallsbror som høyverdig kirke-skikk. Vi glimtet en prestekledd Børre, så demonstrativt på veg. Og så kan en saktens spørre: Fikk han positiv PR for seg?

Ja, Børre han talte med ryggen til biskop og menighet og lot dem tilbake i skyggen av kirkelig uenighet. Hva godt var vel der å høre uten herr Børres røst?

Her var det kun étt å gjøre: demonstrere til egen trøst.

Når Børre slik gikk fra bordet og vandret mot kirkedør, så visste han nok hva han gjorde, slik som han alltid gjør. Han visste at TV og presse formidlet hans barnlige sprell. Og dermed ble siste verset en ekte Børre-modell.

Mon tro om han spurte Vår Herre før han la opp sin taktikk? Og fikk han bekreftet det derre som kirkelig

uttrykks-etikk? Hva så om hver enkelt tilhører, just slik som han Børre nå for, rømte langs benker, ut dører, når de mislikte prestens ord?

Jeg spår nok at landets prelater og andre bak kirkens kulisser, vil hevde at ingen forlater en messe på slike premisser. For hvem tør vel våge seg frampå med prestelig mot og bravør, hvis menigheten la an på med misshag å renne på dør?

HF

KLIPP UT!

KLIPP UT!

Nå kommer nasjonalsangene!

Du verden, du verden — hvilket ikke er for sterkt sagt. Ikke ante vi at Hennes Majestet Ræga hadde slik en litterær appell. Vel ruver hun i samtiden og har et suverent grep på sine undersåtter. Men at poesien i den grad skulle blomstre opp i hennes fotspor, for ikke å si kjølvann! Bunker av dikt til Hennes Majestets pris har hoppet seg opp i løpet av snaue fjorten dager, og vi må bare starte fra en kant for å overkomme det meste.

Ikke alt. Vi foretar et skjønnsomt utvalg, med grædende tårer. For her er det sannelig ikke lett å skille bukkene fra hveten, for ikke å snakke om klinten fra fårene.

Men som sagt: En viss redigering må til — og den innbefatter også retten til å forkorte der det trengs.

Og dermed åpner vi for slusene. Førstemann ut er ingen ringere enn ex-skoledirektor Hallgeir Furnes, som har begått følgende:

(Melodi: Sønner av Norge).

Hill deg du dronning ja, hill Hennes Høyhet. Hill deg du rødmende herlighetslyst. Gavmildt du har oss med goder besøyet, Kongelig hersker langs hele vår kyst. Høyhet fra havet — Gudernes gave — Matmonsers elskling på denne planet. Til ære for Hennes skal lysene tennes og skåler berømme Marin Majestet.

Se Majesteteten som frister på bordet. Smak Hennes gave bak hellelagt skall. Ja, Majestetisk er just rette ordet. Verdsatt og priset i hytte og hall. Fryd for hvert øye — God å fordøye. Fristende fager — Ja vær nå parat: Nå skal hun k l e m m e s — med kysss skal hun fremmes til Dronningens Dronning på bord og på fat.

Sønner av Norge skal alltid forborge Hennes som Dronning og høy Majestet. Vinter som sommer hun tilbes av konger og elskes av alle fra fant til profet. Herlige Ræga. — Kongelig prega. Prises hun skal med sang ved vårt bord. ^{Ma} Nå Ræger formeres og evig serveres til glede for matglade munnar på jord.

I cocktail og suppe vi ræger kan suppe. Herlige munn godt for alle her nord. Ræger i sauser for hungrende hauser. Ræger i hauger på festpynta bord. «Ræger i trengsel» A hvilken lengsel — Her de seg stiller «I rekke og rad» — Når vi skal feste er Ræga den beste. H u n vil evindeligen Dronningplass ha.

Paveleg humanisme ved tusenårsskiftet

Så takkar vi
paven
for godviljen
sterk.
Tenk helvete
gav han på
båten –
For helvetes-
straffa er
menneske-
verk,

så «ugudeleg» hard –
Ingen allkjærleg Far
vil bruka den straffemåten.
Den minner så leit
om alt det vi veit
om nazistisk rasisme
og menneskeråskap.
Og kan ein då tru
det er gudgjeven bodskap?
Kva med menneskeverd
i slik ævelivsferd
for ein skapning
til skaparens æra –
Kan det høva
med kjærleikslæra?

Just slik må det vera
at paven har tenkt
før helvetesstraffa han enda –
Nå skal det bli slutt
på den vranglæretru
som for mange har vore
den daglege gru,
og redsla til sælevon venda.
Den jordiske lidning kan alle bli
fri
når døden blir sælebodsgåva.
Men puttast i elden til
æveleg tid?
Ingen gud er så rå,
så slikt trur han kje på –
Nei, skremslen bort,
har han lova.

Skal kyrkja oss melda
om syndstraff i dag
– nar kvar einskild ein gong
går til kvila –
har paven nå tru
på eit mildare drag –
På all jordera straff

Eg dreg meg til minnes
to velkjende navn:
ein biskop og ein sprenglærd
professor.
Kvar med si tru lagd i jorda –
Kva ville dei meine om paven i
dag –
Kva sa dei i offentleg fora?
Den ein så visst tok paven
i hand
med takk for velgjerning
han gjorde.
Den andre lyste vel paven
i bann
og dømde med helvetesordet –

Så spørst det
om bispar og prestar her nord
– eksempelvis Agder –
kan leite seg fram etter same
spor
og følgje opp pavebragder –
Det segjest
at just no er teke eit tak
til fred millom «Luther»
og paven.
Godt om dei no
gjer seg meire umak
med å fjerna
slik ovtru bak graven.

Men takk til Johannes Paul
rekketal to,
som vil enda slik kyrkjeleg
vold.
For syndarar mange
ei løysing så god,
til trøyst for hug
og for hold.
Og så kan ein vona
St. Peter – snill gutt –
– som kjent har han avgjerd-
sordet –
vil finna ei løysing
der lidning tek slutt
og ein sælebots plass
nede ved bordet.

Hallgeir Furnes
Kristiansand

Heiseu fra

far:

01.10.99

Den nye Luther fra Balsfjord

Den skjeggete presten i Balsfjord
han er nok en modig mann.
Han sendte følgende kallsord
ut over Norges land:

Konge, regjering og storting
— hver i sin stilling og stand —
de sidestilles i den ting
at samtlige lyses i bann.

Han ville så gjerne markere
et selvstendig prestelig jeg
og offentlig proklamere
hvor bibelsk han oppførte seg.

Og dertil så ville han være
en prest som er mann for sitt ord.
Han frabad seg derfor den ære
å spise ved statens bord.

Hersker i egen kirke
både i smått og stort —
slik så han sitt prestevirke.
Men statskirken? Nei, få a' bort.

Slik stiller han fremst
i sitt tempel
og frambyr seg selv
som eksempel.

Med slag på sitt bryst
får han sannet:
Her står jeg,
og vil ikke annet.

Han reiser for tiden i
salmer
der Eros sentralt er plassert,
vell-lystig
bak poetiske palmer —
med hengivelsens iver griljert.

I går var han gjest her
i Kristiansand
som salminst av ny-luthersk rang
I dag jubler
elskende hjerter i brann:
Hyll Eros
med seierens salige
salmesang.

Snurre

Til professor Jervell

Av HALLGEIR FURNES

Bli ikke det minste
forferdet.

Det er hva du
ikke bør.

Du vet da hvor de er
forferdet
på kirkelig hold her,
fra før.

Nei, la deg da heller
trøste,
når du stoppes
ved kirkedør.
Det er jo nemlig
de største
kirken har stengt for,
her sør.

Som dem
vil du møte slik kulde
med et kristent
kjærlighetssinn
og dermed vise til fulle
hvem som er
Mesteren din.

Så denslags forakt
tør du lide.
Du taper jo ikke
på det.

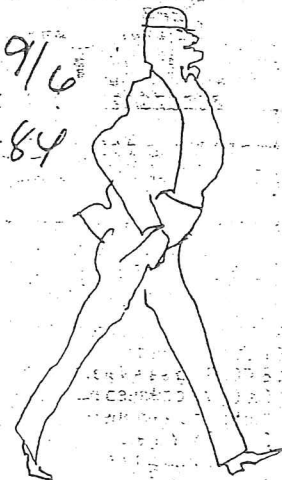
At andre blir små
ved din side —
om det har de selv
gitt beskjed.

Men gå ei med håp
til kirke,
en søndag ved
høymessetider.
Nei, skal du, her sør på,
få virke
så skjer det nar
dagen lider.

Som deg
er det få som skjønner
den prostellige forskjell
ved forkynnensens
budskap og bønnen
formidlet ved dag
eller kveld.

Men slik skapes
kunstige skiller
i kristen tro og etikk
og følgelig mere
forviller
enn klargjør
en dunkel mystikk.

Sett på strøket

Det gikk en pyntet
sprade
på byen her en dag,
med flott og fin
fasade,
men fyller flagret
bak.

Han bar så høyt
sin nese,
ja, vårlig himmel-
vendt.
Men bakfra sto
å lese:
Dessverre insolvent.

Han hadde hatten
hevet
og høyt på panna
satt.
Så klart at mannen
levet
i en verden steil
og bratt.

Og hår og skjegg
var veksterlig
som ugras i en åker.
Men sveisen den var
mesterlig
som fjær på våte
kråker.

Og haka var et
trappetrinn
i egen himmelstige.
To øyne var som
stjerneskin
hver gang han så
en pige.

Han var et sjeldent
eksemplar
av dem som går på to,
en virkelig aparte
kar
med makeløse sko.

Det var en morsom
original,
det skjønner du jo vel.
Men tro ei at han
var spennet gal,
han var kun helt
seg selv.

HF

Sirl. 11/11-80.

**Helge Hognestad
og vår romslige
kirke** 14/1-84

Vi har da
så romslig en kirke –
Jo, romslig
for enkelte prester i sær.
De kan jo
innen sitt virke
skalte og valte
slik som de vil
både med Kari og Per.
Ja, tillate seg
de mest «romslige» ting
bak kirkens dør
og alterets ring.

Noen kan barskt
nekte småbarna dåp
eller kirkelig vie til ekte,
ja, kaldt frata barnet
hvert evighetshåp
og en prestelig allmakt
forfekte.
Å drive ut djevler
er noe de kan
og nekte en synder
til alters –
Ja, til og med
lyse kongen i bann
når embetet riktig forvaltes.

Og så kan de
legge sitt embete ned,
men stå står som
kirkelig tjener.
Ja, freidig trekke
sin embetsed
som demonstrasjon
hva de mener.
Selv døde
forvises på gravens rand
og faddere bort
under dåpen.
Med skaperforakt
skilles kvinne og mann
i kampen om
kjolen og kåpen.

Jo, møte med kristelig
kulde
og drømmende vise
en søkende bort –
slik «romslighet»
hevdes til fulle
med prestelig fromhet
bak kirkens port.
Men den som forkytter
Guds kjærlighetsord
og Skaperens omsorg
for alle
som gjerne vil hjelpe
en søkende bror
med trøsten
at alle er kallet –
med han vil de
kvitte seg fort.

**Den glade
presten
Børre**

Store under
nå om stunder.
Det får folk i Balsfjord
sanne.
Presten der,
den kjente Børre,
trivs ei lenger
på det tørre.
Nei, nå vil han gå
på vannet.

Det erkjennes:
I sitt yrke
har han vist en
viljestyrke
og en mektig egenhet
a la
kjerringa mot strømmen.
Å gå tørrskodd
over fjorden
er dog ukjent
her i Norden.
Men for Børre er det
drømmen.

Godt å være
lett på foten.
Særlig over fjell og hei.
Men den nye
Børre-moten
over havets brede vei –
ja, den tror jeg nok
betinges
at det skaffes
englevinger.
Børre har bestilt
til seg.

Men varsom, gutt.
Ett skritt om gangen.
Restens utsagn i
Malangen
hviler kun på
natt-tynn is.
Selv om fjærlett
foten kjennes –
husk at mangt
kan endevendes –
Utrygt –
selv i Paradis.

Snurre

17/2-82

Du hevder i Høvik
at Gud er en ånd –
en kjærlighetskraft
i vårt liv.
Men hør, kjære Helge,
tenke ikke sånn.
Da skaper du
krangel og kiv.
Nei, husk når du
virker bak kirkens vegg,
må Gud puttes stramt
inn i ramme.
Og så må han pyntes
med kirkelig skjegg
om han ikke
skal komme til skamme.

Nå grubler du da,
bak biskopens skjerm,
som «vantro» i vernet yrke-
vennlig og vakkert kaldt
studieperm
for å utvikle
rett-troens styrke.
Ditt studietema er
reformasjon.
Det passer jo bra
for en kjetterperson...
Så spørs det,
når permen din slutter,
hva du lærte av
kjetteren Luther –

HF

**Innvandrerne
og vi**

Vær vennlig
forvisset.
Vi har dere
kjær –
med broderlig varm
humanisme.

Ja, så sant
dere ikke
trår oss for
nær
og støter en øm
egoisme.

Best å
forkynne
vårt heilnorske
lynne
og si det
just slik
som det er:

Ikke for
nære.
Helst vil vi
være
fjernsyns- og
fjernskriver-
humanitære.

H.F.

4/2-81

Trøstekvad

til

19/5-83

Fjompen

Så sitter jeg her
i min ensomhet
så trykket
om hjerteklumpen
fordi at Oddernes Menighet
kan være så
skrekkelig skrumpen
at de i all sin
fortreffelighet
vil støte bort
mennesket —
Fjompen.

Mennesket først
og kristen så —
Med Grundtvig
er jeg så enig.
Det er et ord
som er lett å forstå
selv for en undermåls
menig.
På dette plan
er det Fjompen
har virket,
som dansken til forn,
og vært så
liddelig lumpen,
ja, sagt noen
sannhetskorn.

Med smil
har han lagt et
forsonende skjær
over menneskers
missvekst og sorger
og åpnet for lyspunkter
hisset og her
for den vanlige
menighetborger.
Han byr oss
sin renslige
ærlighet
fra en søkende
menneskehjerne —
med det at
de frommes høyverdighet
føler seg
tråkket på tærne.

Friskt mot,
kjære Fjompen.
Stå på
med din penn.
Du har din misjon
å gjøre.

Vi trenger en
virkelig menneskevenn
Så du bør
la røsten din høre.
Ja, måtte den
kvalmende egenrettfærd
som krenker
den meniges
menneskeverd
bli spiddet
på Fjompens
samvittighets-sverd
der han slipper til
innom døre.

— MINI-MENIG.

Råd for berømmelse.

Mitt råd, sier kona:
Ta jobb i Bellona.
Til Japan med fly —
Og straks vil du
vinne deg verdensry.

Ja, gjør som jeg sa.
Og ta med litt hasj.
Og Morten Aha.
Og alt er på plass.

Når så du har landa
i soloppgangens land:
Litt solkraft-propaganda —
Og du er en
verdensmann.

H. F.

Hyrdebrevet

Endelig
har biskopene funnet
parolen:
Nødstedte kvinner skal stenes
— fra prekestolen.

Ja, slik må det tolkes:
det bispene skrev
i det megef omtalte
Hyrdebrev

Og bispene er dyktige
våpensmeder.
Det hører jo med
til de gode seder.

Nå har de samlet
et våpenlager
som holder til
tusentalls dommedager

Stein kan jo brukes
i terrorbalansen.
De rammer jo godt
fra den opphøyde skarpen

Ja, påbud har gått
til hvert kirkehus
om å stene de nødstedte kvinner
i grus.

Og presteprelater
i kirkeornat
står pyntet til høytid
for å ta fatt.

I presentasjon
som de gode hyrder.
I gjerning
legger de sten til byrder.

Å fremme sin makt
gjennom skremmende vold
er gammelt kjent
på kirkelig hold.

I denne sin kamp
må de velge og vrake.
De store går fri.
Men de stener de svake.

Et kirkelig angrep
på kvinner i nød —
i samvittighetsvalg
mellom liv og død.

De selvgode herrer,
i bispelig skrud
har svært lite lært
av mesterens bud.

Der han gikk i forsvar,
for kvinner i nød
står bisper parat
med stener for brød.

Ja, mest det oss minner
om den slags moral
som banner sin Mester
før hanegal.

Også en reiser

Sorlandet 27. juni 1978

På ære og samvittighet

Det er nok en prøvelsens tid nå om stunder. Først disse gråkaldte vinterdage — kulden og snøen som tærer og gnager.

Men mest er det andre besværlige ting som gjør at så mange går gruvler og grunner:

en merkelig føling av famling og frysning, en underlig, innvortes kuldegysning,

en sky samvittighetsplage, en skyggen som følgesvenn, netter og dager — Når kommer en lysning?

En vet liksom ikke hvorhenne det sitter. Så merkelig — uforklarlig — Men ett eller annet virker så farlig.

Og derfor en går der, litt usikker, varlig, i strid med seg selv — men skjult — i det stille.

Hva er det vel, mon, som plager så ille, som gjør at en spør seg, litt sløret i blikket: skal — eller — hva — skal ikke? Det hele et stikkende ubehag som plager og gnager, dag etter dag.

Ja, slik blir en tuktet på pinebenken, bastet og bundet fra hodet til lenken, og fanget i samfunnets skjemavelde som krever at nå skal du vær-så-god melde —

ja, melde deg selv, og med det din samvittighet og oppgi hver eneste inntektskjelde, så langt som din ærlighet vet.

Og husk at det gjelder din borgerære: selvprøvelsens årlige mammut-affære.

En gjentatt og stående samvetsapell krever og krever: Fortell, fortell. Fortell om hver slant. Ta endelig med det du gjemmer kontant.

Fortell om hvert øre og alt det som tjent er: på bok og i boks og verdipapirer, om lønn og om aksjer og renter.

Kom med din gevinst i arbeid og handel, alt under navn: økonomisk vandel.

Bekjentgjør hver krones skjulested. Det er den rene lære. Da vil du vinne sjelefred, og skatten: Lett å bære.

Til slutt skal du skrive din egenattest med hånden på hjertet og fred under hatten — ja, være din egen skriftemålsprest for det som til høsten skal komme på skatten.

Måtte søvnen bli god, den natten.
Hallgeir Furnes

Høyres skattemoral

Det er vel ingen som tviler lenger: Høyre ser lyst på svarte penger. Det er jo money vi trenger.

Så si det, som sant er: Svarte og hvite slanter er jevn gode som kontanter.

Moral, når det kommer til stykke:

Det vonde er skattetrykket.

Ja, samfunnet selv har skylda, sier Høyres egen Sibylla:

Vi under høyredebatten fjerner helst hele skatten. Og moralen blir ren over natten.

29/12-81

H. F.

Billigsalg —det er farlig det

En skulle mest tro vi har hugersnød og grenseløs mangel på daglig brød i et temmelig utsultet fattigmannsland —

Når folk kan gå helt i fra styring og sans og med sugende blikk fylt av griskhetens glans stormer billigselgende handelsmann.

Jo, villmannen ligger nok vaksomt på lur under tynnslutt ferniss av vår «høye» kultur når egoismen lar «hungeren» herje.

Da krymper en sosial fremmelighet inn til det minste, så alt hva vi vet er bare kun «jeg» med tanke for «meg», men ingen den annens verge.

Se det fikk de gamle nok merke især. De hadde ei krefter til å hevde seg der. Så svimmet de av i det ville kav, mens hver skjøttest seg der på berget.

Moral — om en her tør ta ordet i munn — når amoralen var felles grunn: Bak billigsalg følger seg så slemme følger at de bør sløyfes fra denne stund

H. F.

19/2-81

40.

Soga om Berge Furre og Loran C.

27/1-82

Kåre K med en statsråd i magen

Kåre K. er svært rastløs
om dagene nå.
Og kristelig misnøyd
i knollen.
Han kan ikke like
at Kr.F.
skal kun møte Willoch
i stortings-treff
og der spille
«sand-på-strø» rollen.

Nei, K.K. vil raskt med
i Kongens råd
for å la røsten sin høre.
Kun der kan det øves
politisk dåd
med gjenklang i Kr.F.'s øre.
Det gir posisjon
for en ærekjær.
Og fyller et savn —
et personlig begjær,
som bare en statsråd
kan nøre.

Men Willoch
han er ikke innstilt på det.
Han bremsar — med foldede
hender.
Han vrir seg —
og vet ei hva tid det kan skje,
i det han fra K.K. seg vender.
Nei, hold deg i Stortinget, du,
kjære gutt,
og kjemp for meg der,
til perioden er slutt.
Nå kjører Høyre av gårde.
Og best
kun med egen Kåre.

H.F.

Det hender så mangt i sommarvarmen.
Somme tek hovudet under armen.

Slik gjekk det stortingsmann Furre.
Han fekk slik u-bergeleg lyst
til å knurre.

Så knytte han hender
til styrke for praten
og gjekk så til angrep
på Storting og Staten.

Dei skal kje få døy
i skiten og lorten
dei som har gøymt seg
bak Schei-rapporten.

Her er det klart
at Staten har svikta.
Det gneg meg så hardt
at eg bryt teie-plikta.

For meg gjeld det samvit
— historisk sett —
sjøl om det endar
med dom i Riksrett.

Så drog han fram
sitt livs parallellar:
Verdenshistoriens
største gesellar.

Føregangsmenn
på historieferda —
dei som synte menneska veg
her i verda.

Ja, menneskeslektas
frelsar menn
dei var det han kjende seg
eitt med — som venner.

Nå drog dei forbi
for hans indre auge.
I glansen frå desse
han kunne seg lauga.

Dei steig fram på rad —
ja, snakkar om flaks:
Augustin og Aquinas,
Luther og Marx.

Så gjekk det
eit samvetssus
gjennom enda.
Med hovudet høgt
han slo ut med handa:
Her står eg —
og kross på mi panna.
Eg kan ikkje anna.

Det var for å berge
si eiga sjel
at Furre la opp
til slikt solospel.

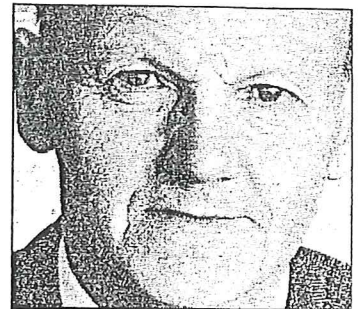
Og alle vil skjønne
at stortingsmann Furre
hadde samvitet sitt
og alt på det turre.

Ja, knuskande turt,
trur historikar
Snurre.

H

24/1-79

En mann er ikke alltid en mann

Det hevdes her
i dette land
at ord er ord
og mann er mann.
Men ikke alltid
slår det til
Det glipper
i politisk spill.
Så må man
på ordene tøy og tygge:
Skal en vri
eller snu eller rygge?
Og noen går på lån
og spør:
Kan dere hjelpe
der i sør
ved Storebelt og Helsingør?
Og danskene

er straks beredt.
De har, som kjent,
godt næringsvett:
Vi har en
overmoden frukt
ja, et sådant Rægeri-produkt
for å si det smukt,
i vårt land kaldet Gruk.
Hos oss
det har sin gjerning gjort
og passer derfor
til eksport.
Så hvis du ei
er altfor sær
og patriotisk ærekjær
så kan du låne
denne fjær
som riktig nok

itt pjuket er
i denne saken her.
Om dette
ikke mere snakk.
Men så til slutt
vår danske takk
for din bønn
og ditt begjær
som her besvares
mot salær
slik taksten nå
i Ræga er.
Med dette
vennlig hilset vær
Men pass deg nå
for skjulte skjær
og alle disse lånte fjær
i sonderingsredet.

Vi har jo her
slik blandingskost
av «tyttebær og eplemost».
Det kan jo være
for en smag
men skal en ut
i tunge tag
så duer det kun ringe.
Den advarsel vi bringe.
Du vet da vel
hvordan det går
når gjøken plass i redet får.
Da gjelder ikke rettferds-skjønn
Ei heller gis det fosterlønn
Og kun den ene
redet rår:
De andre vil
som du forstår
få kummerlige kår.

Til 2/12 83
en skuffet
Reagan

Du har min
medlidenhet,
Reagan,
Jeg skjønner jo
du er skuffet.
Han var nok
en lidderlig
feig en,
Andropov,
da døren
ble lukket.
Han skjønnte
slett ikke
din vennlige
spøk.
Tragisk – hvor
russeren feiler.
Trodde nok du
var en kjempestor
høk
og ikke en
fredelig beiler.

Nei, russen
er ikke å
spøke med.
Det har du vel
nå forstått.
De fabler om krig
når du varsler
fred.
Og da blir jo
forholdet grått.
De burde ha skjønt
at raketter
i vest
er nyttårs-
fyrverkeri –
opptakten til
en fredelig fest
i pakt med
den nye tid.

Farlige –
er kun
raketter fra øst.
De bærer jo død
i sin bane.
Og derfor det være
vår alles trøst
at du til fred
dem kan mane.
Nå lærte vi da,
både du og jeg,
at skal vi få
russen i tale,
da nytter det ikke
å sende i veg
raketter
med fredsmærket
hale.

HF

4.
Fremskrittspartiets
5/5
83
drømme-
verden

Det er tillatt
å tenke stort
om seg selv.
Vi har trosfrihet
her i landet.
Og tro kan,
som kjent,
flytte flyer og fjell.
Med tro kan en
vandre på vannet.
Slik tenker
herr Hagen
i det han flyr
med Fremskrittspartiet
på eventyr.
Mot blånende
fjernsynte vyer
han seiler
på gyngende skyer.
Jo, Hagen
er gutt som
kan det.

Og nå vil han ut
av sitt jomfrubur
og legge under seg
landet.
Kr.F. og Sp.
slår han ut
etter tur
og knytter så
broderbandet.
Nå ser han seg,
sammen med storebror,
som hersker her
i vårt høye nord.
Og dette skal
framtida sanne

For Fremskrittspartiet
må vanskene vike.
Det stiller i bygd og by.
Sammen med Høyre
– i drømmenes rike –
vandrer herr Hagen
med nesen i sky.
Ja, alt nå til høsten
kan det vel hende
han styrer
vår hovedstad.
Og neste valg
vil han sikkert vende
historiens laurbærblad.
Da slår han ut
sentrum
som Høyres garanter.
De opptrer jo bare
som tannløse tanter.
Og selv skal han
tøylene ta.

I Carl I. Hagens
politiske kvede
svever en høk
over Høyres rede.

H.F.

Når broer brytes -

Så er allerede
broen brutt.
Det skjedde,
slik det var ventet.
Erstatningen, vet vi,
er kuler og krutt.
Og nye bomber
blir hentet.
I steden for samtaler,
dag for dag
– personlig kontakt
over bordet -
blir det atombombens
knyttneve-slag
som skal føre det
store ordet.

Så lenge det finnes
bro mellom dem
som bærer ansvar
for verda,
står det jo også
en dør på klem
som håp
for den videre ferda.
Men brytes de broer
og band
en har – om enn de er
smale og svake -
svinner jo også
det håpet som var.
Og da er kun
SVERDET
tilbake.

HF

26/11-83

Ærefull ubåtjakt

Dagens avis
bringer glede stor –
et kraftpatriotisk
ess:

en ubåtjakt
i Hardangerfjord
har leder
fra Oddernes.
Det kiler
den hjemlige hjerterot
og stiver meg opp
med det store mot.
Og følgelig
disse vers.

Det er jo
den reneste julekveld
hver gang
det lykkelig skjer
at æren skinner
på berget her.
Det gjør oss
så inderlig vel –
at en som har røtter
i nærmiljø
gjør slike bragder
i farlig sjø,
til ros for
vårt prestegjeld.

Det var nok
på langt nær
så mye til mann
om han hadde vært
i fra Lillesand.

Snurre

Forsvinnings- nummer

Jeg planlegger just et
forsvinningsnummer,
långt bort i fra allfarvei –
Og drømmer i smug om
hvor media summer
og spør
hvor det er blitt av meg.
Ja, nesten hver kjøft her
i dette vårt land
skal spørrende undres:
Hvor ble det av han?

For tenk deg
et anonymt småmanns-subjekt,
en null og et nikks
under dressen –
står fram som et
storslagent nyhets-objekt
og praler i verdenspressen.
Jeg nyter med stolthet
min kontrafei
og koser meg over alt
styr og ståhei
før de finner
den nye adressen.

Men etter en uke
på denne gallei,
når pengene sørgelig
skrenter,
da dukker jeg offentlig opp
i Marsielle
og ber om retur
og kontanter.
Og ettersom jeg er
så fremmed og fjern
så passer det fint
med litt løvhjemlet vern
som skikk er
for farende fanter.

Og onkel polis
– han er jo så snill –
pluss kongelig norsk
ambassade –
de møter meg alle
med lykkelig smil,
som helten i en
ballade.
De hiler meg vennlig
som bortkommen sønn.
Kom hjem, kom hjem
så får du din lønn
som kjendis
med pomp og parade.

Snurre

Kåre på byen

Så har Kåre,
den store,
vært gjest i vår by.
Det ble han
til liten ære.
Han er jo så
utenomjordisk kry
fordi han statsråd
får være.
Han går der
så himlende skjøn og keik.
Står fram som
den kårede oljesjeik
i troen på
Friedmans lære.

Men framfor alt
tror han godt
om seg selv.
Og dernest
om Kåre den lille.
Det fører nok til
at han gjør
visse sprell
som Kåre W
synes er ille.
Men ett
er de enige om,
disse to:
Det gjelder å knekke
Ap og Gro.
Der går ingen sjanse
til spille.

Det hører jo med
til god folkeskikk
å tale vel
om sin neste.
Men slikt
gjelder nå ikke
i grov politikk.
Da har en de andre
til beste.
Og Kåre har valgt
som sitt mesterfag
å fyre løs
med det glatte lag.
Sin motstander
skal en jo kveste.

Et annet trekk
i hans strategi
og i den taktikk
som han lærte,
og som politisk
er god teologi:

motstandere
skal en sverte.
Om ikke alt
er så renslig
og sant,
så pynter han på
med et gudsord
i blant.
Og straks
har han rensert
sitt hjerte.

For kyrkja

Synda
i jorderiks dalar
gav kyrkja makt
og katedralar.
Ja, nettopp
verdens syndeflom
var kjelda
til kyrkjeleg herlegdom.

H. F.

Carl I. Hagen

Arb. bl. 23/8.89
Hagen-drilleri

Hagen —
er gutt det,
som sier ifra,
for siden å si
at han ikke har sagt
det han sa.

Og dermed er spillet
i gang.
For det han har sagt
blir refreng
som i sang —
gjentatt på nytt
så mangen en gang.
Da blir det så bra
at ingen vet hva.

Just dette er
Hagens drivende drill:
Han er jo så snill
mens han driver
sitt spill —
får sagt det han vil,
får sagt han har sagt
at han ikke har sagt.
Det skaper kontakt
og velgermakt —
og utnyttes gang
på gang.
Skal distansert Syse
bli velgerpresang?

H.F.

Fremskritt??

Han spytter på de svake
og trakter på de små,
men bukker for de mektige og rike.
Og er du enslig mor
må du derfor huske på
at Hagen han forakter nettopp slike.
Men er du blant de mange
som liker jobbe svart,
så hylles du av Carl
med honnør-uttrykket smært.
For skatten kan han slettes ikke like.

Nei, skattekrim er pokerspill
for mange mørkeblå —
og nærmest som en æressak å nevne.
Det er jo just beviset og adelsmerket på
den byggende og kreative evne.
Av skattemessig inntekt
blir det derfor heller tynt.
Det er jo bare tåpen
som gir samfunnet sin mynt: —
Fremskritt —
det er skattefritt å stevne.

De fleste vil nok mene
at en minstepensjonist,
den har det ofte tregelig og trangt.
Men er du blitt forledet
som Hagen-optimist,
så har du nok dessverre havnet rangt.
Han fanger nokså mange
med freidighetens sjarm,
men gjelder det moralen,
ja, så blir den riktig harm.
Galant har byr med høyrehand
en smakebit av godt —
men skjult med venstre stjeler han
langt mer enn du har fått.

Nå burde alle vite
hva Hagens «fremskritt» er
og vende seg i avsky fra skilt snusk.
Parolen og programmet er
at «nye skal få mer» —
men omsorgen for fattigfolk
er falske ord og fusk.
Han er den fremste talsmann
for alt av mørkeblått,
for snever egoisme der bare MITT er godt.
Men svake feies unna
som simpelt samfunnsrusk.

H. FURNES

Arb. bl. 18/8.89

Schanche – neven

Hallgeir Furnes okt.-03.

Når Fremskrittspartiet
skal velgere sanke
med resultatene riktig så gode
da trengs noe nytt
mener bilreser Schanche
en langt mer effektiv metode.
For Martin han er jo
så kampglad og dreven
at mangler han ord
så bruker han neven.

Og virkningen merkes
langt mer enn lokalt
når Schanche går
valgkamp-svanger
Ja fenger så vide,
tar landet totalt
og gir både glede og anger.
Og støter vel mer enn det fanger.

Og klart det ble leven
da Schanche tok neven
som når vi lar humla suse.
Så Carl, selvdreven
fikk skjelven og beven
enda han også kan bruse –
Her gjelder det orden i huset.

For I heiteste hole,
det gjaldt jo en skole
der toleranse og almen respekt
er parole
- den såkalte folkeskikk
Da kan en ikke tåle
at en ellevill fole
Skal opptre som mønster
i norsk politikk.
Vi visste jo alle
at Schanche var tøff, ja
Men her har han virkelig
havnet i grøfta.

Så satt der, de unge
helt ute av laget.
De hadde jo venta
litt lærdom i ”faget”.
Men handemakt var nok
i hardeste laget.
Det holder med munn og med tunge.
Skal slikt et uhyre
Få stelle og styre
Da møter vi ”dyret”
For demokratiet
en dødelig plage.

Men mer var i gjerde:
Politiet tok affære
og påla herr Schanche følgende straff:
For slaget på kinnet
heretter i minnet –
seks tusen kroner kontant
eller bak murene inne
som bot for den du så skammelig traff.
Slik er samfunnets vern for oss alle –
og det er jo rettferd å kalle.

Men Martin han nekter.
Han banner og feker.
En dom uforenlig
med hans identitet
Rent umulig for den
som i yrket perfekt er
og med fullkommenhet integrert.
En mann som har så mye fart i sitt hue,
Han lar seg nok ikke av øvrighet kue.

Men så møtte han Martin en snill liten gutt
som sa: Martin, du må ikke slå –
Og dermed ble stormotet plutselig slutt
og Martin gikk stille på tå.
Det varmet om hjertet det gutten han lærte
og virket så rent seriøst –
Så angret han bittert
Seks tusen leverte –
og saken og botsgangen løst.

Kjell Magne i krise

(H.F. okt. -03)

For Kjell Magne er valget
så fryktelig trist –
Tenk stupe slik Krf. gjorde –
Han hadde jo håpet å få det bevist
at han fremdeles
sto oppreist ved roret.

Men årets valg ga han riktig et sjokk
Kan det koste han status og staven?
Og så har jo Hagen truet med stokk
Som om ikke dette var
langt mer enn nok
kom dertil kritikk fra hans egen flokk
så han ristes litt hardhendt i kragen.
Men heldigvis fant han i denne sin nød
Det altovervindende trøstens brød
Som pilgrimsgjest hos paven –

Tida vil vise når høsten slår til
Om Kjell Magne får sitte på toppen.
Det brygger til kamp i det politiske spill
Selv Krf-topper er kritiske til
å satse alt på den kroppen
Opposisjonen og media spår han jo ille
Bare Kristin har meldt seg som frille
Og Kjell Magne står midt opp i
alt dette spillet -

Men Kjell Magne har alltid
hatt tru på seg sjøl
Og trives så henført på krakken
Så om det har vært
litt brus og litt brøl
Han mener ha beina på bakken
Han trøster seg glad med parolen
Det skjer da så mangt under solen

Som det å få godord
fra paven fra Polen
Det var som ta på seg
den fotside kjolen
Og kanskje en dormende drøm
om idolen –
Så Kjell Magne han kjører
sin sjølstyrte veg
Og først og fremst
gjelder det topp-plass for seg.

Verden vurdert fra

Johannesburg (H-2002).

Så er alle de store
ved verdensroret
høytidsstemt samlet
ved ansvarsbordet
bak vakt i Johannesburg.
De skal kappes om ordet
for egen furore
Som en vellykket verdensliturg.
Og hele vår verden
- I sær spekulanter –
De lytter jo spent
på planetens predikanter:
Hvem er vel den beste globale kirurg?

Men Amerika – supermakten i verden –
Liker jo best militær strategi –
Så gjelder det Tellus` s helse på ferden
vil USA helst være ansvarsfri –
Bush tar da heller
en tur under ”dusjen”
For å vise seg helt ut
miljøvennlig ren.
Og dernest han tar seg en tur
inn i bushen,
dog uten å skade en eneste gren - -
Han tenker vel litt miljø slike stunder ?
Men avtaler skriver han slett ikke under - -

Han sender av gårde
en mann som er tro –
Som alltid vet klart
hva presidenten just mener –
Hans mandat teller mer
enn de andre engro,
slik virker jo Supermannsgener - -
Så kan da de andre – samlet i kor –
nyte samværets hyggestunder
og en og enhver, der de bygger og bor
verne vennlig om livets vidunder - -

Men vi her i maktglade USA
- som dere vet – vi klarer oss bra - -
-på topp hvert et døgn
jorden runder - -
Men skjønner de
klodens alvorstunder ?

Så har Hagen
fått et kikk
han vil bytte
gammel skikk:
Den med skjellsord
slå hverandre
halvt i svime -
Og så håper han
for seg,
det skal åpne
for en veg,
der også han
kan bli med
i nytt regime.

Som vår fremste
populist
har han nå
den lysten mist:
Bare kjefte for få
andre satt i pine.
For nå vil han
sterkt stå på,
politisk samarbeid
å få,
selv om sjansene
er små i tolvte time.

Så du skjønner
Hagens kikk
er å lære folkeskikk - -
derfor er han nå
på veg med ny rutine.
Han vil følge en logikk
som i samsvar
med etikk,
kan serveres med
den edelgode mine.

Politisk stå i vinden,
men nesten maktesløs,
er ikke bra - -
Ja, høyt på velgertinden,
men lite fremskritt ha -
På gallupbølgen
bare vandre opp og ned - .
En kan til slutt bli lei av,
kun være med på det.
Så har han nyss
bestemt seg for
å endre på sin kurs,
for klart seg presentere
som en verdig blå ressurs.

Nå skal det bli
mer alvor med
og bønn i det han sier.
Så får vi heller glemme det
han sa i farne tider.
Nå vil han varmt
med ord og hand
få tjene folk og fedreland - -
Og etter hva hr. Hagen tror,
så skjer det best
ved kongens bord.

Men skal han dette målet nå
og hele folket gavne
så må han nok stå litt på tå
for Erna og Kjell Magne.
Når slik en etter mer makt klør,
det nytter ei med kjeft som før - -
En må nok åpne vennskapsdør
for i godt selskap havne
Om ikke enig ett og alt,
så vil det lønne seg totalt.
Litt månelys rundt mørkeblått - -
Slik mener vi det rett forstått.

Bildet og boka

Hallgeir Furnes

Prolog ved innvielse av
Kristiansand Folkebibliotek og
Christiansand Billedgalleri
13.oktober 1979

Millioner av år gikk i glemme
Av forfedrenes ferd på vår jord
Livsform og tro, deres språk, deres stemme
gikk tapt uten ringeste spor.

De levnet oss ei kulturelle funn.
Hver tanke dro tollfritt på flukt.
Hvert kjærlighetsord, hver bønn i en munn
forble kun et samtidsprodukt.

Slik rant alle urtidens evige år
hen over Tellus, vår stjerne,
inntil kulturens gryende vår
bar frukt i en kunstnerhjerne.

Et mangfold av mønster
for bildende trang
motiverte en kunstner in spe:
En fugl i flukt, et dyr på sprang - -
En levende verden å hanskes med
under solens og stjernenes gang.

Og livets modeller ble talende tegn,
Ja, bilder å kalle, slik som vi yet -
symboler for tanker som talte til alle,
synlig, konkret:
redskaper, våpen, utstyr til jakt,
en jæger med magiske makter i pakt.
Her var dagligdags emner å hente.
Det ga næring til kunstnertalentet.

Ja, bildet ble første vårtegn
i kunstens utmarkshage,
Kulturens spede villblomst
i langfjerne, urgamle dage.
Etter hvert ble så kunsten en kilde
til kulturell vekst på vår jord,
ja, til å bli klok å.
Og dertil ble tegnerens bilde
opphav til skriftens ord
og dermed til boka.

Og siden har skrift og bilde
gått sammen om felles sak;
Kulturliv å fremme -
Og kan, som i dette vårt gilde,
slå lag under samme tak.
Her hører de hjemme.

Så la oss da hylle dem tvende
som spirituelle hagevekster -
Her skal lysene brenne
for åndsliv - i bilder og tekster.

For nettopp det var motivet
Da byggets planer ble lagt:
Opplysning for menneskelivet -
Kunnskap er makt.

Og her har bøker og bilder
fått glimrende posisjoner
Som kulturlivets næringskilder
for kommende generasjoner.

Ja, huset som her står ferdig
det tykkes meg såre godt:
Et kulturbygg, byen vår verdig
på sitt felt et virkelig slott.
Et slott for de skjønne kunster,
kulturens bank i vår by.
Depot for de skapende tanker,
for erkjennelse, gammel og ny.

En høyborg for tidens viten.
Fanfarer i farger og former.
Her møter en åndseliten.
Eldorado for lese-ormer.

En kampplass for alle profeter
med kreativ pensel og penn,
For skrivende kateketer
så vel som for fritenkeren.

For kunstglade hoder et Gosen.
Vår spirituelle prydhage.
Ja, tenk dere den estetiske kosen
å vande omkring her på utstillingsdage
Og gledes ved form og motiver
i fargenes paradys.
Oppleve den skjønnhetens iver
som bys fram på kunstnervis.

Motivene veksler - med tid og sted,
 med kultur og natur som menneskets sfære
 Men bildet har alltid som mål og med
 et kunstnerisk uttrykk å være.

Rett ofte vil bildet forkynde:
 En ide, et budskap, en straffedom –
 Og alt etter kunstnerlynnen:
 Et helved, en helligdom.

Og slik har da bildet,
 i farger og former,
 tolket vårt menneskeverd
 alt mens vi fremad stormer
 på kulturens utviklingsferd.

Ja, bildets misjonerende makt
 har vært, er, og vil være
 det vi kan kalle enorm.
 En vekker i verdienes verden,
 en kulturhimlens stjernesak.
 For bildende trang er den indre storm
 Som driver vår slekt til å finne sin form
 I et kreativt mesterskap.

Men i bygget her er det mer å bli klok å:
 Og derfor tilbake til boka.

Biblioteket -
 det vil jeg nemlig kalle
 en edens hage for hvermann og alle
 som gjerne vil spise av kunnskapens tre
 og fylle sin hungrige skalle
 med viteren sjelefred.
 For den som leter i bok og i skrifter
 etter visdommens kloke ord
 og alt med tidene skifter
 drar lærdom av livet på jord.

Ja, nettopp det skrevne ordet
 har lært oss å leve med
 i tankene til de store ånder i tidene.
 Det gir oss kunnskapens lys
 over åndenes sfære
 kulturens fremste frukt av livets lære.

Du finner i boka historiens gang
 og folkeslagenes skjebne.
 Du lærer at livet gav ulik rang
 og vilkår der fram de stevnet.

Den viser kulturens møysomme vekst
 og slektens ulike normer.
 Den gir oss dikternes mangslungne tekst
 om menneskers samlivsformer.

Her finner du verdens samlede sum
 av vitenskap, tro og tanker.
 Boka er nemlig et unikum
 som åndskraft bak permene sanker.

Ja, her kan du øse av kunnskapens hav
 så lenge du lever og lyster
 og finne for livet en støttestav
 som hjelper når grunnen ryster.

Og boka byr gave til fattig og rik,
 har noe for leg og for lærd.
 Boka den er demokratisk slik,
 med respekt for hvert menneskeverd.

Vel finnes papirer med ulik kurs,
 i bok som blant ande verdier,
 Men samlet:
 Den mektigste åndsressurs,
 vår viten til alle tider.

Her taler vår fortid
 med dagen i dag
 Her finner du framtidsprosjekter.
 Ja, her kan du merke det åndedrag
 Som går gjennom alle slekter.

Så være det sagt –
 og til byen min hyllest
 for det som i dag
 så storslått skjer fyldest:
 at bildet og boka
 tar plass fram i koret
 der kunst og kultur
 fører faner og ordet –
 Der skapende form
 og dikterisk trang
 trer fram som
kulturlivets løftestang
 med de rikeste retter
 på bordet.

Takk og farvel til Helga

I sytti-en år
vi sammen fikk vandre
til glede og økende verd
for hverandre,
slik du så vennlig
sa sa det til meg:
Jeg blir bare mer og mer glad i deg!
Og slik har du skapt,
kjære godvennen min
En varig verdi
i et minnerikt sinn - -

Med hjerte og hjerne,
pluss flittige hender,
du skjøttet om
barn og om mann –
Med den varmeste takk
vi i sorgen bekjenner:
Du skapte det hjemmet
En kjærlig mor kan - -

Når nå du har slutført
din jordiske ferd,
slik du levet i pakt
med ditt menneskeverd,
og en omsorgsfull venn
ville være,
vi takker for alt
det du gav
ved ditt ”bord”,
av vennlig veiledning
og kjærlige ord
til dem som var
dine kjære - -
Ja, livets møte med deg,
Var skjebnens pluss
På vår veg - -

For alle de år
du slik var oss til gavn,
og for varige gleder
du gav,
- som mor og som viv –
skal vi hjertevarmt
minnes ditt
godviljens liv,
og med takk
og ærbødighet
hedre ditt navn
og verne om
denne din grav.

Hallgeir

Glem ikke boka

*Glem ikke boka
i medieballet.*

*Den vil jeg nemlig
ærbødig få kalle
en Edens hage
for hver mann og alle
som gjerne vil spise av
kunnskapens tre
og fylle sin hungrige skalle
med viterens sjelefred.*

*Ja, alle som leter i bok
og i skrifter
etter visdommens kloke ord
og alt som tidene skifter
drar lærdom av livet på jord.*